

SAKU SÕNUMID

Saku valla leht

www.sakuvald.ee

1. JUUNIL ELAS SAKU VALLAS **12 097** INIMEST

Kooliolümpia – päev,
mis jääb terveks eluks
meelde

Lk 30

Vaimne tervis ja heaolu
kui ressurss
igapäevaelus

Lk 7

Kodutütar
Kertu Koptelkov:
koos jõuab kaugemale

Lk 12

Saku valla lapsed said
kolm uut mängupaika

Lk 10

Jutuvõistluse
Sakusulg parimad
on selgunud

Lk 14

Rahvusvahelised kogemused rikastavad Saku Gümnaasiumi koolielu

MARIS PAJULA | Saku Gümnaasiumi projekti- ja arendusjuht

Itaalia-Eesti õpilasvabetus "Digi-Mindfulness", mille Saku Gümnaasiumi õpilased korraldasid oma gümnaasiumi praktilise töö raames.

Saku Gümnaasiumil on pikaajaline Erasmus+ programmis osalemise kogemus, kuid alates käesolevast õppeaastast on koolil Erasmus+ akrediteering ehk pikaajaline püsitoetus. Akrediteering võimaldab pakkuda oluliselt suuremas mahus järjepidevat rahvusvahelistes õpirännetes osalemist nii õpilastele kui ka kooli töötajatele. Tänu sellele on Erasmus+ programmist saanud rahvusvahelise koostöö oluline tugisammas.

2024/2025. õppeaastal on 47 koolipere liikmel olnud võimalus osaleda õpilasvahetuses, rahvusvahelisel koolitusel või töövarjutada mõnes Euroopa partnerkoolis. Lisaks oli meil rõõm võõrustada Sakus õpetajaid ja õpilasi Leedust, Soomest, Itaaliast ja Austriast.

Õpetajad õpivad kogu Euroopas

Tänu Erasmus+ programmile on sel õppeaastal saanud õpetajad ja tugispetsialistid käia rahvusvahelistel koolitustel. Koolitused valiti töötaja konkreetset töö(aine)valdkonda ja arenguvajadust silmas pidades. Mitmed koolitused keskendusid erinevate uute õpetamismeetodite õppimisele, nagu näiteks

Kooli logopeed ja õpetaja Kairi Zaletajev osalemas rahvusvahelisel koolitusel Horvaatias "Successful Strategies for Teaching Students with Special Needs in Every Classroom". Fotod: erakogu

projektõpe. Samuti oli valikus koolitusi, mis arendavad digipädevust, sotsiaalsete-emotsionaalsete oskuste arendamist, vaimse tervise teemad, õpioskused ja erinevad gruppide juhtimisega seotud teemad. Kindlasti on osalemisel keskel kohal koolituse teemast lähtuv uus

teadmine ja kogemused, mida hiljem oma õpetajatöö praktikatesse üle võtta, kuid sama oluline on kontaktide loomine ja erinevate riikide haridussüsteemidega tutvumine.

Mitmed töötajad said ka töövarjutada partnerkoolides. Liikumisõpetajad

külastasid Súkromná stredná športová spordikooli Bratislavas, 1. klasside õpetajad külastasid Harjanvalla valla koole ning juhtkonna liikmed töövarjutasid uuenduslikku kooli Quinoa Bildung Berliinis. See andis võimaluse näha erinevate koolide igapäevaelu, tutvuda nende võimaluste ja inimestega tundide vaatlemise kaudu ning ka ise oma kooli ja riiki tutvustada.

Õpilased Euroopat avastamas

Rahvusvahelised õpiränded ei ole ainult õpetajate pärusmaa – ka kolmel õpilasgrupil (kokku 19 õpilast) on olnud võimalus osaleda rahvusvahelises õpilasvahetuses Horvaatias, Leedus ja Austrias. Need õpilasvahetused tegelesid peamiselt keskkonna säästmise, projekt- ja õuesõppe ning keeleõppe temaatikaga, kus igal grupil olid mitmesugused ühistegevused kohalike õpilastega. Eriti intensiivseks kultuuridevaheliseks

õppimiseks on õpilaste majutamine peredes, mis annab võimaluse näha ja kogeda kohalikku igapäevaelu ühe pere vaatenurgast. Kuigi peremajutus on meie õpilastele tihti veidi võõras, on kõik senised kogemused olnud positiivsed ning õpilased on valmis hiljem ka oma kodus teise riigi õpilasi vastu võtma.

Saku võõrustab Euroopat

Lisaks rändamisele on oleme sel õppeaastal ise külalisi võõrustanud. Järjest rohkem tuntakse huvi meie kooli ja laiemalt Eesti haridussüsteemi vastu. Huvi on olnud kordades suurem, kui oleme saanud vastu võtta. Loomulikult huvitab õpetajaid laiemalt Eesti õpilaste õnnestumine PISA testide tulemustes, kuid kohale jõudes on neid hoopis üllatanud õpetajate süsteemsus, tunni sisukus ja tööine õpikeskkond ning loomulikult ka meie kooli õppe- ja liikumistingimused.

Õpilased on toonud välja üllatavana,

et eestlased ei olegi nii tõsised ja kinnised ning pigem soojad, hoolivad ning head võõrustajad. Samuti on olnud igal õpilasvahetusel alati ka laiem mõju koolis, näiteks koos leedu õpilastega viidi meie kooli 4.d klassile läbi keskkonna hoidmise teemaline praktiline tund projekti- nädala lõpus.

Rahvusvaheline koostöö on andnud väärtuslikke kogemusi, laiendanud silmaringi ja toonud koolielu rikastavaid ideid ning lähenemisi. Uuel õppeaastal ootavad ees juba uued õpiränded, põnevad õppimised ja seiklused.

Loe Erasmus+ õpirännete kogemuslugusid: <https://saku.edu.ee/projektid/erasmus/>

Saku valla kõige tublimad õpilased

ELEN JAHIMAA | hariduse peaspetsialist

Saku Vallavalitsus tunnustas taas koolilõpetajaid väga tubli õppimise ning eduka osalemise eest rahvusvahelisel või riiklikul aineolümpiaadil või -konkursil.

GÜMNAASIUMI KULDMEDAL

Saku Gümnaasiumi lõpetasid kuldmedaliga **Elenora Rakaselg, Emily Peet, Emma Katariina Kaare, Johanna Helene Palm, Joonas Rohtla, Kelli Hints, Kert Adams, Marleen Mägi ja Sten Tänavsuu.**

Gustav Adolphi Gümnaasiumi lõpetasid kuldmedaliga **Heti Elis Uik, Meribel Kangert ja Tristan Ruut.**

Saue Riigigümnaasiumi lõpetas kuldmedaliga **Laura-Liis Kruus.**

Tallinna Vanalinna Täiskasvanute Gümnaasiumi lõpetas kuldmedaliga **Kristiin Sagur.**

GÜMNAASIUMI HÖBEMEDAL

Saku Gümnaasiumi lõpetasid hõbemedaliga **Katariina Vahenõmm, Kertu Koptelkov, Meribel Allik ja Mihkel Rohtla.**

Saue Riigigümnaasiumi lõpetas hõbemedaliga **Kadri Liivjõe.**

Tallinna Mustamäe Gümnaasiumi lõpetas hõbemedaliga **Thea-Ly Malleus.**

Kõik tublid said muuhulgas valla sümboolikaga termokruusi. Foto: Merilin Piirsalu

MUUSIKAKOOLI KIITUSKIRI

Saku Muusikakooli põhiõppe lõpetasid kiitusega **Krisse Mai Vahar, Maira Noormägi, Mariel Mänd, Mereli Noormägi, Mireli Noormägi, Therese Tehver ja Tuule Maarja Vahtrik.**

Saku Muusikakooli üldõppe lõpetas kiitusega **Maiken Konga.**

PÕHIKOOLI KIITUSKIRI

Saku Gümnaasiumi põhikooli lõpetasid kiitusega **Aleksandra Kozõreva, Anna Paiste, Berit Grünberg, Carola Noormets, Eliise-Liset Kivistik, Erlend Põllupüü, Gaspar Jõgisoo, Kaja Kelder,**

Karoliina Iher, Kaspar Lapp, Katrin Tiigimägi, Kert Murmann, Krisse Mai Vahar, Kristo Õruste, Kristofer Luka Kivila, Laura Kuklase, Lilian Kallas, Mark Kukemelk, Marten Konga, Martin Kotkas, Mattias Rumberg, Merit Tuuling, Mirt Ärm, Mirteli Valge, Oskar Lees, Pärtel Käärt, Rasmus Laur, Robin Kruus, Roosi Kõrve, Sebastian Tuisk ja Sten Erik Jõgi.

Kurtina Kooli lõpetasid kiitusega **Egert Tammeleht, Grettel Tõkke, Liilia Tänavsuu ja Sandra Suvinõmm.**

Tallinna Inglise Kolledži põhikooli lõpetas kiitusega **Uku Viiraja.**

OLÜMPIAADID JA KONKURSID

Rahvusvahelisel matemaatikakonkursil Pangea Eesti vooru 1.klasside arvestuses sai esimese koha **Eliise Ester.**

Rahvusvahelisel matemaatikakonkursil Pangea Eesti vooru 2. klasside arvestuses sai esimese koha **Tristan Kirsme.**

Üle-eestisel metsasarveõpilaste konkursil „Parim Noor Instrumentalist 2025“ sai teise koha **Kärt Siimann.**

Tartu Ülikooli Teaduskooli Matemaatika lahtisel võistlusel sai viienda koha **Triinu Valdvee.**

Vallavalitsuse korraldused

MERILIN PIIRISALU | toimetaja

15. mai

- Kinnitati AS Saku Maja majandusaasta aruanne, kasumi jaotamine ja projektide investeringute reservi summa vähendamine.
- Kinnitati Saku Lasteaia Terake visuaalne identiteet ja stiiliraamat.
- Kehtestati Saku Valla Noortekeskuse poolt 2025. aastal korraldatavate laagrite ja väljasõitude hinnad.
- Kinnitati Saku Lasteaia Päikesekild töötajate vähendatud koosseis alates 21.06.2025, kokku 76,5 ametikohta; Saku Muusikakooli töötajate vähendatud koosseis alates 01.07.2025, kokku 21,37 ametikohta; Saku Valla Kultuurikeskuse vähendatud koosseis alates 07.07.2025, kokku 17,15 ametikohta ning Saku Valla Spordikeskuse vähendatud koosseis alates 01.06.2025, kokku 12,0 ametikohta.
- Määrati abivajavale isikule erandkorras muudel põhjendatud juhtumitel makstav toetus.
- Otsustati kompenseerida abivajavale lapsevanemale kuni 10 pereteraapia seansi osutamine 90% ulatuses; raske puudega lapsele toetava teenusena massaažiteenuse osutamine; raske puudega lapsele toetava teenusena lapsehoiuteenuse osutamine MTÜ Puuetega Laste Keskus Lootus poolt ning raske puudega lapsele toetava teenusena lapsehoiuteenuse osutamine MTÜ Eesti Laste ja Noorte Diabeedi Ühingu poolt.
- Anti nõusolek Tagadi külas asuva katastriüksuse Nano jagamiseks ning Metsanurme külas asuva katastriüksuse Nurga tee 11 jagamiseks.

19. mai

- Otsustati sulgeda Kurtina raamatukogu 25.07. – 08.08.2025 ning Kajamaa raamatukogu alates 01.07.2025.
- Kehtestati Saku Valla Noortekeskuse ruumide lahtiolekuajad suveperioodil järgmiselt: 01.–13.06.2025 avatud E–R kella 12–18; 16.06.–31.08.2025 suletud.
- Otsustati sulgeda Saku Muusikakool suveperioodil 25.06.–19.08.2025.
- Otsustati koormata tähtajatu isikliku kasutusõigusega Saku valla kasuks

Riigi Kinnisvara AS omandis olevast Teaduse tn 4 katastriüksusest 334 m² suurune osa sõidutee ja jalgte ehitamiseks, omamiseks, avalikuks kasutamiseks ja teehoiu korraldamiseks talituse tagamise eesmärgil.

- Otsustati koormata tähtajatu isikliku kasutusõigusega Saku valla kasuks Eesti Vabariigi omandis olevad katastriüksused Rahula külas jalgratta- ja jalgte ning tänavavalgustuse ehitamiseks, omamiseks, kasutamiseks ja hooldamiseks.
- Otsustati anda MTÜ-le Tugikeskus Aitan perioodil 01.09.2025 – 31.12.2026 tööpäeviti kell 12–17 rehabilitatsiooniteenuste läbiviimiseks tasuta kasutamiseks Kajamaa Kooli saal, võimla ja I korruse ruumid.
- Anti projekteerimistingimused detailplaneeringu tingimuste täpsustamiseks Kitse tee 1, Üksnurme küla ning üksikelamu ja abihoonete ehitusprojekti koostamiseks aadressil Aaviku katastriüksus, Rahula küla.
- Kooskõlastati kavandatava Siluri-Ordoviitsiumi puurkaevu asukoht aadressil, Tammipõllu, Üksnurme küla.
- Anti nõusolek Saku alevikus asuvate katastriüksuste Aiandi tn 2b ja Aiandi tn 2c liitmiseks.
- Otsustati koormata isikliku kasutusõigusega Eesti Lairiba Arenduse Sihtasutuse kasuks Saku vallale kuuluv kinnisasi asukohaga Kiisa alevik, Pargi tänav, pindala 11 614 m².

27. mai

- Määrati Saku alevikus Traani tee 1 põhikooli territooriumile rajatavale bussipeatusele nimeks „Saku põhikool“ ning muudeti Saku alevikus Tallinna mnt 10 asuva bussipeatuse nimi järgmiselt: vana nimi „Saku gümnaasium“, uus nimi „Saku algkool“.
- Tunnistati Saku Valla Spordikeskuse II korrusel asuva ruumi 218 üldpinnaga 15m² kirjalik enampakkumine edukaks ning kinnitati enampakkumise võitjaks Kevima OÜ pakkumus.
- Otsustati osutada puudega isikule võla nõustamisteenust Tallinna Sotsiaaltöö Keskuse poolt kuni 3 tundi.

- Otsustati kompenseerida raske puudega lapsele toetava teenusena lapsehoiuteenuse osutamine MTÜ Männirahu Mõtteaia poolt; raske puudega lapsele toetava teenusena terapeutilise laagri kulud TegevusTe OÜ poolt ning abivajavale lapsele vaimse tervise seisundi hindamiseks ja teraapiate määramiseks konsultatsiooni ja uuringu maksumused.
- Määrati abivajavale isikule muudel põhjendatud juhtumitel makstav toetus.
- Anti projekteerimistingimused aia- ja lammutamise ja üksikelamu püstitamise ehitusprojekti koostamiseks Kurereha tee 2, Metsanurme küla; hoone ümberehitamise ehitusprojekti koostamiseks Tehnika tn 3, Saku alevik ning ehitusprojekti koostamiseks aadressil Allikakõrre, Tagadi küla.

3. juuni

- Anti osaühingule Domus Kinnisvara Vahendus õigus paigaldada 1.06.–31.12.2025 reklaamtahvel Roobuka külas Roobuka tee 6 kinnisasjale.
- Anti projekteerimistingimused üksikelamu ehitusprojekti koostamiseks Annekesee tee 4, Metsanurme küla ning Lume tee 7, Üksnurme küla.
- Seati sundvaldus Elektrilevi OÜ kasuks Saku valla omandis olevale kinnistule asukohaga Kajamaa küla, Sootee elektripaigaldise talumise kohustuse kehtestamiseks ning Telia Eesti AS kasuks sideehitise talumise kohustuse kehtestamiseks.
- Saadi ülevaade mais väljastatud ehitus- ja kasutuslubadest, kokku anti 14 kasutusluba ja 18 ehitusluba.

Kõikide vallavalitsuse korraldustega saab tutvuda veebilehel
www.sakuvald.ee/dokumendiregister1

DETAILPLANEERINGUD

Saku Vallavolikogu 15.05.2025 otsusega nr 17 algatati detailplaneering (DP) ja keskkonnamõju strateegiline hindamine (KSH) ning anti lähteseisukohad Saku valla **Kirdalu küla Jaago maaüksusel**.

DP koostamise eesmärk on Jaago mü-ehitusõiguse määramine kuni 400MW võimsusega **gaasielektijaama püstitamiseks** koos selle juurde kuuluvate hoonete ja taristuga. Planeeritava ala suurus on ca 9,4 ha.

Koostatav DP sisaldab Saku valla üldplaneeringu põhilahenduse muutmise ettepanekut.

Koos DP-ga algatatakse ka KSH, mille käigus tuleb hinnata DP elluviimisega kaasnevaid majanduslikke, kultuurilisi, sotsiaalseid ja looduskeskkonnale avalduvaid mõjusid. Kuna piirkonda on kontsentreerunud palju kõrge strateegilise tähtsusega ehitisi, tuleb koostada alale elutähtsa teenuse toimepidevusega seotud riskianalüüs.

Saku Vallavolikogu 15.05.2025 otsusega nr 18 tunnistati kehtetuks Saku valla Saku aleviku **Soosaare, Lepiku, Väetisehoidla ja Hiimäe kinnistute detailplaneering (DP) Kүүtsu tn 15/15a, Kүүtsu tn 11, Kүүtsu tn 14 ja Kүүtsu tn 16 kinnistute osas**. DP kehtestati Saku Vallavolikogu 14.05.2009 otsusega nr 36.

DP sooviti kinnistute omanike poolt osaliselt kehtetuks tunnistada, kuna soovitakse loobuda planeeringu elluviimisest ning saada täiendavat ehitusõigust, mis

oleks kooskõlas Saku valla üldplaneeringuga.

DP osaliselt kehtetuks tunnistamisega ei riivata kolmandate isikute õigusi ega takistata DP terviklahenduse elluviimist ning see ei too kaasa majanduslikke, sotsiaalseid ja kultuurilisi mõjusid ning mõjusid looduskeskkonnale.

Saku Vallavalitsuse 19.05.2025 korraldusega nr 293 algatati detailplaneering (DP) ja anti lähteseisukohad Saku valla **Üksnurme küla Vana-Parma maaüksusel**.

DP koostamise eesmärk on Vana-Parma maaüksuse kruntideks jaotamine ja ehitusõiguse määramine üksikelandute ja abihoonete ehitamiseks. Detailplaneeringuga moodustatakse elamumaa, transpordimaa ja üldkasutatava maa krundid. Lisaks antakse detailplaneeringuga tehnovõrkude ja rajatiste, heakorrastuse, avaliku ruumi, haljastuse, liikluskorralduse ja parkimise põhimõtteline lahendus. Planeeritava ala suurus on ca 1,4 ha.

Koostatav DP vastab Saku valla üldplaneeringule.

DP algatamise hetkeks kogutud informatsiooni põhjal ei ole vaja DP koostamise käigus teha täiendavaid uuringuid.

Planeeringute dokumentidega on võimalik tutvuda geoinfosüsteemis EVALD, Saku valla kodulehel ning tööaegadel Saku Vallavalitsuses (Juubelitammede tee 15, Saku alevik).

Vallavolikogu

15. mai volikogu istungil osales 16 liiget, puudus viis.

- Kehtestati Saku lasteaia Päikesekild ja lasteaia Terake põhimäärused.
- Otsustati asutada koos Keila linna, Harku valla ja Saue vallaga Sihtasutus Maidla Haridusmaja, asukohaga Saue vald, Eesti Vabariik. Saku valla osalemise eesmärk sihtasutuses on tagada Saku valla lastele põhiharidus toimetuleku- ja/või hooldusõppes.
- Suunati Saku Vallavolikogu 22. augusti 2019. a määruse nr 10 „Jäätmehoolduseeskiri“ muutmine teisele lugemisele.
- Otsustati algatada üldplaneeringut muutev detailplaneering Saku valla Kirdalu küla Jaago maaüksusel.
- Tunnistati kehtetuks Saku valla Saku aleviku Soosaare, Lepiku, Väetisehoidla ja Hiimäe kinnistute detailplaneering Kүүtsu tn 15/15a, Kүүtsu tn 11, Kүүtsu tn 14 ja Kүүtsu tn 16 kinnistute osas.
- Muudeti Saku Vallavolikogu 20.04.2023. a otsust nr 25 „Saku Vallavalitsuse struktuuri, teenistuskohdade koosseisu ning teenistuja haridusele, töökogemusele, teadmistele ja oskustele esitatavate nõuete kinnitamine“.
- Valiti volikogu hariduskomisjoni esimeheks Anna Lutter ja aseesimeheks Rando Kruuse.

PROJEKTEERIMISTINGIMUSTE AVALIKUD VÄLJAPANEKUD

Saku Vallavalitsusele on esitatud projekteerimistingimuste taotlus kahe korteriga elamu kavandamiseks Tõdva tee 13 (71901:001:0557) kinnistule Tõdva külas Saku vallas.

Tegemist on Saku valla üldplaneeringu järgselt tiheasustusega alale ehk detailplaneeringu koostamise kohustusega alale jääva kinnistuga, kuhu varasemalt on antud ehitusõigus projekteerimistingimustega üksikelandu ja abihoonete ehitusprojekti koostamiseks. Ehitusseadustiku § 31 lõikest 1 tulenevalt korraldame projekteerimistingimuste andmise avatud menetlusena.

Saku Vallavalitsusele on esitatud projekteerimistingimuste taotlus detailplaneeringu olemasolul eramaja rajamiseks, detailplaneeringu tingimuste täpsustamiseks Pihlaka tee 3 (71801:003:0393) kinnistul Rahula külas Saku vallas.

Tegemist on Saku Vallavolikogu 13.11.2003 otsusega nr 88 kehtestatud Pihlaka ja Saare kinnistute ning Rahula kinnistu osa detailplaneeringu krundiga pos 4. Projekteerimistingimustega täpsustatakse hoonestusala tingimusi ehitusseadustiku § 27 lõike 4 punkti 2 alusel. Ehitusseadustiku § 31 lõikest 1 tulenevalt korraldame projekteerimistingimuste andmise avatud menetlusena.

Alates **25.06.2025** kuni **09.07.2025** korraldame projekteerimistingimuste eelnõudele tööaegadel Saku Vallamajas (Juubelitammede tee 15, Saku alevik) ning valla kodulehel avalikud väljapanekud.

Avalike väljapanekute jooksul on huvitatud isikul ja isikul, kelle õigusi võib projekteerimistingimuste andmine puudutada, võimalus esitada eelnõu kohta kirjalikke ettepanekuid ja põhjendatud vastuväiteid.

www.sakuvald.ee/projekteerimistingimuste-avalikustamine

Valimistel osalevatele erakondadele, valimisliitudele ja üksikkandidaatidele

SIIRI RAAGMETS | vallasekretär

Kohaliku omavalitsuse volikogu valimised toimuvad 19. oktoobril 2025. Valimistel võivad osaleda nii erakonnad, valimisliidud kui üksikkandidaadid.

Kandideerimisõigus on igal hääleõiguslikul Eesti kodanikul ja Euroopa Liidu kodanikul, kes on kandidaatide registreerimise viimaseks päevaks saanud 18-aastaseks ja kelle püsiv elukoht asub hiljemalt valimisaasta 1. augustil vastavas vallas või linnas.

Volikogu liikmeks ei või kandideerida tegevväelane ega isik, kes on kohtu poolt süüdi mõistetud kuriteos ja kannab vanglakaristust.

Valimisliidu võib kohaliku omavalitsuse volikogu valimisteks moodustada vähemalt kaks hääleõiguslikku Eesti või Euroopa Liidu kodanikku. Selleks tuleb esitada seltsinguleping ning valimisliidu registreerimisavaldus valla või linna valimiskomisjonile.

Kandidaatide registreerimiseks esitamine algab 20. augustil ja lõpeb 9. septembril kell 18.

Küsimuste korral saab teavet vallasekretärit telefonil 671 2430 või e-postilt siiri.raagmets@sakuvald.ee.

Foto: Valimised Eestis Facebook

Saku postipunkt on 1. juulist 3. augustini suletud

Perioodil 1. juuli kuni 3. august on Saku postipunkt aadressil Teaduse 13 seoses töötaja puhkusega ajutiselt suletud.

Sel ajal asendab Saku postipunkti ja väljastab saadetisi Järve postkontor, Pärnu mnt 238, Tallinn. Järve postkontor on avatud E–R 10–20.

Kõikidel ettevõtetel ja inimestel on võimalik tellida teenuse osutamiseks kirjakandja tasuta koju või kontorisse. Seda saab teha Omniva kliendiinfo telefonil 664 3330 või esitades taotluse Omniva kodulehel

www.omniva.ee/personaalne-postiteenus/. Tellimusi võetakse vastu E–R kell 8–17.

Kirjakandja osutab järgmisi teenuseid:

- kirisaadetise, postipaki, kullerpaki vastuvõtmine ja kättetoimetamine;
- rahakaartide kättetoimetamine;
- ajakirjade ja -lehtede tellimuste vormistamine;
- postimaksevahendite müük;
- maksete vahendus.

Postmarkide lähimad müügikohad leiab Omniva kodulehelt. Samuti on kõik kirjade saatmiseks vajalikud tarbed (ümbrikud, margid, postkaardid jm, lisaks ka valik kaitsemaske ning margipiltidega kinketooteid) müügil Omniva e-poes.

Turvalisemad ja kriisikindlamad kogukonnad

ANNELI KANA | projektijuht

Maikuuga lõppes II etapp Innovatsiooni fondi rahastatud projektist „Elanikkonnakaitse koostöövõrgustik Saku vallas“. Perioodil jaanuarist maini saadi 2024. aastal loodud koostöövõrgustikuga kokku, lisandus ka uusi osalejaid. Päästeamet viis läbi lauaõppuse kogukondade eestvedajatele. Kolme kogukonna liikmetele toimusid kriisivalmiduse koolitused, kus koolitajaks oli MTÜ Turvaline Saku.

Soovi selleks avaldasid Metsanurme, Kasemetsa ja Juuliku külad.

Projekti toel täiendati ka vabatahtlike kerksuskeskuste kriisivalmiduse inventari Metsanurme külakeskuses ja Saku Päästekomandos.

Aitäh kõigile osalenutele koostöö eest!

Rahastaja:

KÜSK Kodanikuühiskonna Sihtkapital

DETAILPLANEERINGUD

Saku Vallavalitsuse 03.06.2025 korraldusega nr 313 algatati detailplaneering (DP) ja anti lähteseisukohad Saku valla **Metsanurme küla Aasnurme ja Matkanurme maaüksustel**.

DP koostamise eesmärk on Aasnurme ja Matkanurme maaüksustel hoonestusala ja ehitisealuse pinna suurendamine

võrreldes kehtiva detailplaneeringuga. Planeeritava ala suurus on ca 3,5 ha.

Koostatav DP vastab Saku valla üldplaneeringule.

DP algatamise hetkeks kogutud informatsiooni põhjal ei ole vaja DP koostamise käigus teha täiendavaid uuringuid.

OLULISED NUMBRID

Hädaabinumber	112	Piirkonnapolitseinik	
(kiirabi, pääste, politsei)		Kätlin Murre	5855 7455
Perearsti nõuandeliin	1220	Vastuvõtt kokkuleppel	
Piirkonnapolitseinik			
Enely Meho	5887 1994	Volitatud loomaarst	504 1060

Vaimne tervis ja heaolu kui ressurss igapäevaelus

MERIKE SISASK | Tallinna Ülikooli sotsiaaltervishoiu professor

Kui betooni valamiseks ressursse napib, tuleb pöörata tähelepanu millelegi veelgi olulisemale – sellele, kuidas end igapäevast tunde, kuidas koos toimetame ja kuidas kogukonnana endale ja üksteisele toeks oleme.

20. mail toimus Saku valla arenguseminar „Vaimne tervis ja heaolu kui ressurss igapäevaelus“, mis tõi kokku ligi 60 osalejat. Täna arusaam vaimsest tervisest ei piirdu pelgalt häirete diagnoosimise ega raviteenuste kättesaadavusega. Tegemist on kogukondliku kestlikkuse ja tulevikuvõimekuse küsimusega. Nagu rõhutatakse Eesti inimarengu aruandes 2023: „Me kõik oleme osa suuremast tervikust.“ See mõte kandis kogu seminaripäeva, kus otsiti koos vastuseid küsimusele: kuidas hoida vaim virge ja elu rõõmus?

Maailma Terviseorganisatsiooni määratluse kohaselt tähendab vaimne tervis mitte ainult häire või diagnoosi puudumist, vaid võimet tulla toime igapäevaelu pingetega, tegutseda tulemuslikult ning panustada kogukonda. Seega ei ole see ainult isiklik, vaid selgelt kogukondlik ressurss. Vaimne heaolu kasvab seal, kus seda toetavad nii inimese enesehool kui ka turvaline ja hooliv elukeskkond.

Seminari keskne sõnum oli, et vaimset tervist saab ja tuleb toetada läbi elu – nii suhetes, füüsilises ruumis kui ka digikeskkonnas. Vaimse tervise tugistruktuure kirjeldatakse sageli püramiidina, mille alumine kiht hõlmab igapäevast enesehoolt ja tervislikke eluviisivalikuid, keskosa kogukondlikke ja esmatasandi tugiteenuseid ning tipp spetsialiseeritud psühhiaatrilist ja psühholoogilist abi. Eestis on püramiidi tipp sageli ülekoormatud ja alumised kihid alakasutatud. Seminaris otsiti võimalusi, kuidas just neid ennetusele suunatud kihte tugevamalt toetada ning olemasolevat ressursi vaimse tervise heaks paremini ära kasutada.

Rühmatööd keskendusid arengukava eri valdkondadele ning kõik kaheksa töörühma töid vaimse heaolu toetamisel esile sarnaseid väärtusi: usaldus, informeeritus, kaasatus, turvatunne, liikumisvõimalused ning põlvkondade vaheline koostöö. Hariduse valdkonnas

Merike Sisask on Tallinna Ülikooli sotsiaaltervishoiu professor, aga ka vallavolikogu hariduskomisjoni liige.

toodi välja vajadus vaikusealade, liikumist soosivate lahenduste ja digihügieeni õpetamise järele. Noorsootöö valdkonnas tõsteti esile, et lisaks huviringidele vajavad noored inspiratsiooni – näiteks kohtumisi oma ala tegijatega (eelstatult Saku vallast), kes jagavad kogemusi oma kujunemisteedest ja elu keerdkäikudest. Vanemaealiste heaolu töörühm pakkus lahendustena kogukonnaedu, pinkide lisamist avalikku ruumi, põlvkondadevahelisi üritusi ja vabatahtlike kaaslaste võrgustikku. Need näited on kõik lihtsad, ent toimivad viisid, kuidas toetada nii vaimset tervist kui kogukondlikku sidusust.

Arutelude tulemusena jõuti üksmeelele: arengukavas ei tohiks olla ühtegi

valdkonda, kus vaimse tervise ja heaolu mõõdet ei käsitleta. Edasi liigutakse sellega, et arengukava 2025–2035 täiendatakse vastavalt seminaril välja toodud mõtetele – hinnatakse kriitiliselt, kas kavandatud tegevused toetavad elanike vaimset heaolu – üle elukaare sõltumata eest, soost või elupaigast.

Kokkuvõtteks, vaimne tervis ei alga teenustest ega teraapiast, vaid hoolivusest, osalusest ning tähendusrikkadest suhetest ja tegevustest. Arenguseminar andis kinnitust, et kogukonnad Saku vallas on valmis selle ressursi väärtustamiseks senisest rohkem panustama.

Seminaripäeva läbiviijateks olid Tallinna Ülikooli ühiskonnateaduste instituudi töötajad – sotsiaaltervishoiu professor Merike Sisask (Saku valla elanik, Eesti inimarengu aruande „Vaimne tervis ja heaolu“ peatoimetaja), doktorant-nooremteadur Stella Täht-Vaik ja teadusassistent Kristina Šadeiko-Liiva (samuti Saku valla elanik).

Täiendava lugemise soovitus

Eesti inimarengu aruanne „Vaimne tervis ja heaolu“ (2023) – www.inimareng.ee
 Regionaalsete koostööpäevakute „Vaimne tervis algab siit!“ kokkuvõte (2024) – kogu.ee/kov-tuur-vaimne-tervis-algab-siit/
 Vaimse tervise ja heaolu koalitsiooni VATEK soovitusel vaimset tervist väärtustavale KOVile (2025) – www.vatek.ee/kov2025

Arenguseminaril oli ligi 60 osalejat.

Fotod: Annika Kubja

Räägime veemöödusõlmest

Saku Maja, veemajandusosakond

Iga kinnistu veevõrk, mis on otseselt ühendatud ühisveevõrgiga, peab olema varustatud veemöödusõlmega. Hoone veemöödusõlm jääb tihti märkamatuks, kuid selle toimimisest sõltub hoone veevarustuse sujuvus ja ka ohutus.

Miks on veemöödusõlm oluline?

Veemöödusõlme esmaseks ülesandeks on mõõta täpselt kogu hoonesse sisenevat vett, kuid see ei ole kaugeltki tema ainus roll. Tegemist on kompleksse sõlmega, mille abil juhitakse, kaitstakse ja vajadusel ka suletakse hoone veevõrk.

Tüüpiline veemöödusõlm koosneb mitmest omavahel seotud komponendist: veearvestist, kuulkraanidest, konsoolist ehk kandurist, nõuetekohastest sirgetest toruosadest enne ja pärast veearvestit ning tagasilöögiklapist.

Sirged toruosad enne ja pärast veearvestit on vajalikud selleks, et vähendada veevoolu tekkivat turbulentsi, mis võiks mõjutada arvesti mõõtetäpsust. **Tagasilöögiklapi ülesanne on takistada vee tagasivoolu kinnistu torustikust tagasi ühisveevõrki**, kaitstes seeläbi veesüsteemi võimalike saasteohtude eest.

Veemöödusõlmes asuvad ka sulgeventiilid, mis võimaldavad vajadusel veevarustuse kiiresti katkestada – olgu selle põhjuseks lekke ilmumine, torustiku purunemine või plaaniline hooldustöö. Kõik need elemendid koos tagavad

veemöödusõlme tõrgeteta töö ja veevarbimise ohutu jälgimise.

Kelle vastutusel on veemöödusõlm?

Kinnistu piirist kuni 1m kaugusel paiknevast liitumispunktist (maakraan) algab kinnistu omaniku vastutus. See tähendab, et kinnistu veetorustik ja veemöödusõlm kuuluvad kinnistu omanikule, kes vastutab selle väljehitamise ja korrashoiu eest.

Veemöödusõlme ehitus toimub üldjuhul hoone ehituse või renoveerimise käigus, lähtudes AS Saku Maja tehnilistest tingimustest ja kooskõlastatud projekt-lahendusest.

Samuti on nõuded veemöödusõlmele ajas muutunud. Seetõttu ei pruugi aastaid tagasi rajatud veemöödusõlm vastata kehtivatele nõuetele. Mõõdas on ajad, kus kasutusel olid mehaanilised liitmikud ja mehaanilised veearvestid. AS Saku Maja kasutab kaasaegseid kaugloetavaid veearvesteid, mis suudavad iseseisvalt kauglugemise teel kliendi veetarbimise andmeid koguda ja automaatselt vee-ettevõttele edastada, vabastades kliendi tüütust näidu teatamise kohustusest.

Veearvesti kardab külma, seetõttu tuleb veemöödusõlme ruum hoida aastaringelt soe (min +4 kraadi). Kui oht külmumiseks on olemas, siis on võimalik tasulise teenusena tellida veearvesti eemaldamine talveperioodiks ning taaspalgaldamine kevadel. Kui veearvesti peaks külmuma, siis tuleb kliendil

hüvitada lisaks mahavõtmisele ka veearvesti maksumus.

Alternatiivne lahendus, mis võimaldab vältida veearvesti külmumist, on spetsiaalse soojustatud veemöödusõlme paigaldamine kinnistule. Seejuures peab veemöödusõlme minimaalne läbimõõt olema D1200mm.

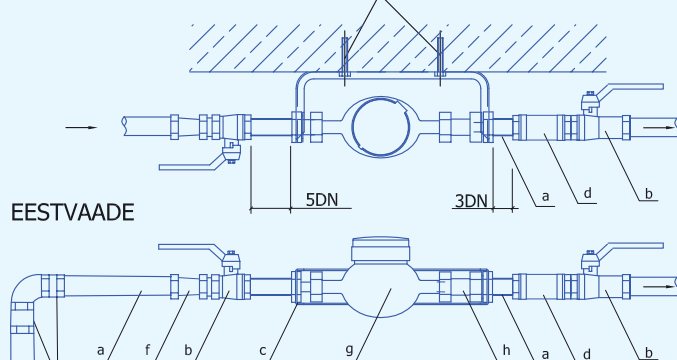
Rohkem infot veemöödusõlme tehniliste nõuete kohta leiate meie kodulehelt www.sakumaja.ee.

Kes paigaldab veearvesti? Kui veemöödusõlm on omaniku poolt nõuetekohaselt välja ehitatud, paigaldab AS Saku Maja sõlme peaveearvesti omal kulul. Lisaks hooldab ja taatleb Saku Maja veearvesteid seadusest tulenevalt iga viie aasta järel. **Täiendavate filtrite paigaldamiseks hoone veevõrgule vajadust ei ole.** Kui filter on siiski paigaldatud, tuleb jälgida filtri tootja etteantud filterelemendi vahetussagedust.

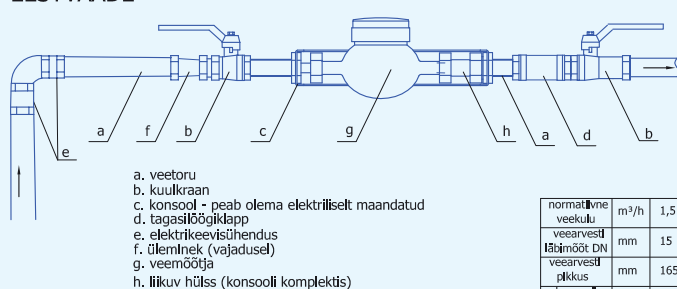
Kuidas tagada veemöödusõlme korrasolek? Kinnistu omaniku ülesanne on tagada veemöödusõlme hea seisukord. See tähendab, et ruum, kus veemöödusõlm paikneb, peab olema soe (aastaringelt plusskraadid), lihtsasti ligipääsetav ja puhas. Arvesti taatluse käigus kontrollib Saku Maja tehnik alati ka sõlme seisukorda. Kui leitakse puudusi (ligipääs puudub, seadmed on rikutud või sõlm ei vasta kehtivatele tehnilistele nõuetele), teavitatakse sellest omanikku ning omaniku kohus on olukord parandada.

AS SAKU MAJA VEEMÖÖDUSÕLME TÜÜPJONIS

PEALTVAADE

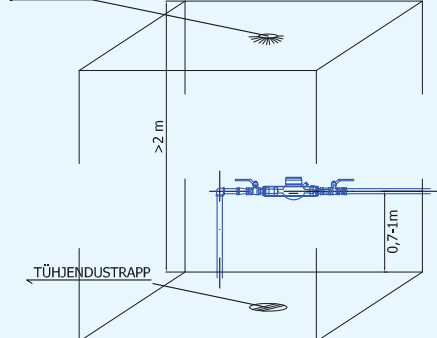
EESTVAADE

- a. veetoru
- b. kuulkraan
- c. konsool - peab olema elektriliselt maandatud
- d. tagasilöögiklapp
- e. elektrikeevsühendus
- f. üleminek (vajadusel)
- g. veemõõtja
- h. liikuv hüls (konsooli kompleksis)

normaalkuueveekulu	m³/h	1,5	2,5	3,5	6	10
veearvesti läbimõõt DN	mm	15	20	25	32	40
veearvesti pikkus	mm	165	190	260	260	300
konsooli pikkus	mm	250	265	370	370	440

VALGUSTUS

TÜHJENDUSTRAPP

Vaba ruumi nõuded veemöödusõlmele:

- a. vähim kaugus seinast - toru suurim nimiläbimõõt + 200mm või nõutud konsooli vastav mõõde
- b. vaba ruum põrandast toru tellerini - toru suurim nimiläbimõõt 500-800mm
- c. vähim vaba ruum veearvesti ees - 800mm
- d. vähim vaba ruum veearvesti kohal - toru nimiläbimõõt + 700mm
- e. vähim ruumi kõrgus - 1800mm

Veearvesti paigaldada hoonesse võimalikult lähedale tametoru sisenevaskohale. Veearvesti tuleb paigaldada nii, et selle ümber oleks kerge lugeda, et seda oleks hõlbus vahetada ning et see oleks kaitsitud külma, kuuma ja mehaaniliste mõjutuste eest. Veearvesti paigaldada horisontaalselt nädikuga ülalpoole.

Lisatud:

Mudafiltrid (plommitava korgiga) võib paigaldada veemõõtja konsoolist hoone sisendi poole (veemõõtja konsooli ja esimese kuulkraani vahele) ainult vee-ettevõtja nõusolekul. Muda- ja muud filtrid võib paigaldada viimasest kuulkraanist hoone poole.

Ümberkorraldused Saku Vallaraamatukogus

EVA VENTSER | Saku Vallaraamatukogu direktor

Saku Vallavalitsuse 17. aprilli nr 15 otsuse kohaselt on alates 1. juulist 2025 raamatukogu ees ootamas mitmed muudatused.

Kurvema poole pealt sulgeb meie kõige väiksem harukogu Kajamaal oma ukse. Kajamaa kool kolib Sakku ning meie raamatukogu ühes kooliga. Harukogu teenindab oma tegevuses suures osas kooli ning kooliga kaasa liikumine on oluline. Paljud Kajamaa inimesed juba külastavad oma sõidu-teele jäävat Saku raamatukogu, kuid need, kellel puudub võimalus Sakku tulla, ei jää raamatukoguteenusest ilma – nendel palume lahenduse leidmiseks ühendust võtta Saku raamatukoguga.

Rõõmsama poole pealt liitub vallaraamatukogu perega Saku Gümnaasiumi raamatukogu, mis uuest õppeaastast hakkab paiknema kahes kohas: üks harukogu sealsamas, kus praegugi ehk vanas põhikoolis Tallinna maanteel ning teine uues põhikoolis Traani teel. Kajamaalt ületulev kogu viiakse Tallinna maantee raamatukokku.

Tegelikult on Saku koolil olemas kolmaski harukogu gümnaasiumiastme

Väikesed ja suured lugejad on raamatukogus alati oodatud.

Foto: Merilin Piirsalu

õppekirjandusega, kuid see saab avatud olema vaid kooli vajaduste järgi.

Vallaraamatukogu ja Saku gümnaa-

siumi raamatukogu e-kataloogid jäävad esialgu eraldi toimetama.

Saku, Kiisa ja Kurtina raamatukogusid muudatused ei puuduta.

Saku Päevakeskuse hoolekogu tööst

AINO KIIVER | hoolekogu esimees

Saku Päevakeskuse hoolekogu korraline koosolek toimus maikuu lõpunädalal. Koosolekul osalesid kõik viis hoolekogu liiget. Kaasatud olid sotsiaalteenistuse juht Eike Hunt, vallavolikogu sotsiaalkomisjoni esimees Kairi Zaletajev ja Saku Valla Eakate Nõukogu (SVEN) sekretär Marianne Rande. Hoolekogu laiendatud koosseisuga koosoleku läbiviimine koos kõigi eakate probleemidega tegelevate asutustega oli igati mõistlik. Arutlusel olid Saku Päevakeskuse ettepanekud valla sotsiaaltranspordi teenuste hindade muutmise kohta ja valla käesoleva aasta lisaelarve kärped.

Elava arutelu käigus keskenduti sotsiaaltranspordi teemadele: kuidas eraldada juhusõidud ja regulaarsed sõidud, pikamaa sõit jne. Samuti arutleti sotsiaaltranspordi teenuse hindade üle – kas

hinnatõus võib saada teenusekasutajatele takistuseks ja millise hinnatõusu on kasutajad võimelised üle elama.

Arutelu järel kooskõlastati Saku Päevakeskuse ettepanekud vallavalitsusele uute hindade kehtestamiseks.

Samuti tutvuti Saku Päevakeskuse ettepanekuga valla käesoleva aasta eelarve kärpete osas, millega Saku Päevakeskuse töötajate koosseis väheneb 1,35 ametikoha võrra.

Lõpetuseks saime ülevaate valla sotsiaalteenuste arendamise projekti täitmise käigust. Projekti tutvustati Saku Sõnumite maikuu numbris.

Hoolekogu koguneb uuesti tõenäoliselt augustis.

Päevakeskus asub Sakus, Juubelitamme tee 6.

Foto: Merilin Piirsalu

Saku valla lapsed said kolm uut mängupaika

RAIN OKSAAR | haldusspetsialist

Tagadi mänguväljak.

Nüüd saavad Saku valla lapsed lustida kolmes uues kohas, sest valminud on Kiisa Kaja haljaku, Tagadi Kustase tee ja Üksnurme küla Talve tee L1 mänguväljakud.

Kiisa ja Tagadi mänguplatside elemendid on ehitatud lehisest, mis on vastupidav, tugev ja hea välimusega materjal ning sobitub hästi looduse ja maakeskkonda. Kiisal on turvalad ehitatud multšist, mis haakub hästi ümbrusega. Tagadil on turvalad

vastupidavast ja väikeste hoolduskuludega kummikatendist. Mõlemal alal leiavad tegevust nii väiksemad kui ka suuremad lapsed. Atraktsioone leidub turnimiseks, kiikumiseks ja niisama mängimiseks.

Suur hea meel on Talve tee L1 üle, sest korda sai varem kasutusest, soine ja pehme plats, mis oli ümbruskonnas pigem pinnuks silmas. Ala on nüüd projekteeritud puhke- ja mängualana. Silmapaistvaimaks atraktsiooniks on

tarzani rada ning lapsi rõõmustavad rippkiik ja liivakast. Lisaks on platsil pikniku ala, kus kogu perega mõnusalt aega veeta. Tulevikus on võimalik Talve teele juurde panna veel mõned atraktsioonid.

Kiisa Kaja haljaku ning Tagadi Kustase tee mänguväljakud ehitas ja projekteeris Lars Laj Eesti OÜ. Talve tee L1 projekteeris C3Scape OÜ ja ehitas Lars Laj Eesti OÜ.

Mõnusat mängimist!

Kiisa Kaja haljaku mänguväljak.

Fotod: Rain Oksaar Talve tee mänguala vahetult enne lõplikku valmimist.

Saku padeliväljakute juures saab nüüd varustust rentida

Saku Valla Spordikeskus

Padel, üks Eestis kiiremini populaarsust koguv spordiala, on nüüd Saku rahvale veelgi kättesaadavam.

Maikuus paigaldati väljakute kõrvale rendikapp, kust saab kohapeal laenutada nii reketeid kui palle. Uuendus võimaldab ägedat spordiala proovida ka neil saku-katel, kellel seni varustus puudus.

Rendikapp töötab iseteeninduslikult ja on kasutatav ööpäevaringselt. Varustuse broneerimine toimub mugavalt läbi kodulehe www.sportrent.ee. Lisaks

padeli varustusele on tulevikus võimalik kapist rentida ja ka osta muud spordivarustust.

Padel on lihtsasti õpitav, lõbus ja aktiivne mäng, mis sobib igas vanuses mängijatele. Rendikapi rajamisega on tegemist sammuga edasi liikumisharjumuste toetamisel ja aktiivse vaba aja veetmise soodustamisel Saku kogukonnas. Kapp on rajatud koostöös Saku Valla Spordikeskusega.

Foto: Herlent Krik

Saku vallast läheb „Iseoma“ laulu- ja tantsupeole 19 kollektiivi

Saku Sõnumid

Segakoor Tuljak

Fotod: Saku Valla Kultuurikeskus

XXVIII laulu- ja XXI tantsupidu „Iseoma“ toimub 3.–6. juulil Tallinnas. Laulukaare alla koguneb enam kui 31 000 lauljat ja orkestranti kokku 990 kollektiivist. Saku vallast läheb peole kokku 19 kollektiivi – 403 lauljat, tantsijat ja pillimängijat: Saku Gümnaasiumi lastekoor, Saku Gümnaasiumi neidudekoor, Saku Gümnaasiumi mudilaskoor, Segakoor Tuljak, Kurtina Kooli mudilaskoor, Puhkpilliorkester SAKU,

Saku Lustipõnnid, Saku Gümnaasiumi segarühm SAKUKAD, Saku Gümnaasiumi 3.klassi tantsurühm, Saku Gümnaasiumi 5. klassi tantsurühm, Saku SANGLEJAD segarühm, Saku SANGLEJAD naisrühm, Hageriina, Kurtina naisrühm, Naisrühm Saku Linda, Segarühm Hellad tallad, Segarühm Tugevad ja Kohevad, Tantsustaar Huvikool ja Saku Mandoliiniorkester.

Laulupeo tuli süüdati 15. juunil

Tartus ning see liigub läbi kõigi maakondade Tallinna. 29. juunil saab tuli Narvas jõu juurde ESTO laulupäeval ning samal päeval algab ka kauaoodatud peonädal.

Tantsupeolised annavad kolm etendust 3. ja 4. juulil Kalevi staadionil, rahvamuusikud astuvad publiku ette 4. juulil Vabaduse väljakul tasuta kontserdil. Laulupeo rongkäik ja avakontsert toimuvad 5. juulil, suurkontsert 6. juulil.

Saku kodukohvikute päev 2025 – kummutikohvikud avavad ukSED 23. augustil!

MTÜ Sakukad

23. augustil toimub taas armastatud Saku kodukohvikute päev, mis sel aastal kannab nime Kummutikohvikute päev.

Lisaks hõrkudele kodustele kookidele, krõbedatele pirukatele ja värskest jahvatatud kohvile, ootavad sind sel korral ka aiamüügid üle kogu Saku aleviku. Kodukohvikud avavad oma väravad, aga samas avanekvad ka vanad kummutid, riiulid ja kapid, et anda uus elu mänguasjadele, raamatutele, riistele, nõudele ja paljule muule.

See on justkui Saku kogukonna ühine hoovimüük, kus iga kohvik võib olla väike kodune laadaplats või vastupidi. Tule uudistama, maitsma, kuulama ja leidma midagi enda jaoks – olgu see soe sai, nostalgiline plaat või uut kandjat ootav kleit.

Kummutikohvikute päev on suure-

pärane võimalus toetada taaskasutust, kohtuda naabritega ja kogeda Saku külalislahkust kõige maitsvamas ja mõnusaamas võtmes. **Tule jalutama, maitsma ja avastama!**

Igas koduaias võib sind oodata nii hõrk suutäis kui ka põnev leid – meene, mälestus või midagi täiesti uut sinu koju. Kogu vajalik info osalevate kohvikute ja müügikohtade kohta on leitav meie sotsiaalmeedias.

Kutsume kõiki huvilisi end kirja panema, täites registreerimisvormi, mille leiad meie Facebooki lehelt.

Osa saab võtta kodukohviku, hoovimüügi või mõlemaga. Registreerimine on avatud kuni 23. juulini.

Saku aleviku kohvikutepäev

Foto: AI

Olgu pime öö või sadagu vihma – koos jõuab kaugele

KERTU KOPTELKOV | Kodutütär

Kodutütred ja Noored Kotkad on Kaitseliidu noorteorganisatsioonid, kuhu kuuluvad noored vanuses 7–18 aastat. Seal õpitakse peamiselt matkarakkusi, ellujäämisoskusi, riigikaitset, organisatsioonide ning Eesti Vabariigi sümbolikat ja ajalugu. Lisaks võimaldavad erinevad tegevused arendada koostööoskust ja üksteise toetamist, samal ajal koos eesmärgi poole liikudes.

Kodutütardel ja noorkotkaste tegevused on enamasti kahes vanuserühmas: 7–12 aastat ja 13–18 aastat. Rühmasisesed koonduvad toimuvad tavaliselt kord nädalas. Nädalavahetustel ning koolivaheaegadel toimuvad laagrid ja võistlused malevate või ringkondade siseselt, riiklikult ja isegi rahvusvaheliselt. Piirkondadevahelised väljaõpped annavad võimaluse leida sõpru teistest rühmadest ning aitavad luua ühtsus- ja kuuluvustunde. Väljaõpped on tasuta ja vabatahtlikud, seega kohustust osalemiseks ei ole. Küll aga soovitan kindlasti osa võtta, sest need on lõbusad ning mitmekülgsest arendavad.

Laagris saab uusi oskusi

Laagrid on mitmesuguste teemadega. Näiteks taktika-, meditsiini-, laske- ja suvelaagrid. Vanema vanuseastme

laagrites õõbitakse peamiselt koetavates jaotelkides, kusjuures ahjuvalvet tuleb ise kordamööda korraldada. Päeval on õpitoad ja öösiti ööhäired, kus saab päeval õpitut teadmisi proovile panna. Enamasti tuleb käia öösiti ka patrullis ja luurel. Mitmetes laagrites saab koostööd teha ka naiskodukaitsjate, kaitseliitlaste või ajateenijatega. Suvelaagrid on vabamas vormis: seal on vähem metsas olemist ja militaarteemasid ning rohkem meeskonnamänge ja vaba aega. Öhtuti on erinevad seltskondlikud tegevused: diskod, playboxid, filmiõhtud jms.

Mina kodutütrena

Minu teekond Kodutütardes sai alguse viis aastat tagasi, kui käisin esimest korda külalisena Saku rühma laagris. Sinna kutsus mind endine Saku rühma kodutütär Helena. Laagris sain uusi tutvavaid ning lisaks tekitas see huvi riigikaitse vastu. Samal sügisel osalesin Harju laagris ning järgmise aasta kevadel võeti mind ametlikult Kodutütardel liikmeks. Sellest hetkest hakkasin aktiivsemalt osalema erinevatel üritustel, sealhulgas laagrites ja paraadidel. Paraadidel olen olnud nii ravis kui ka liputoimkonnas lipusaatur ja lippur.

Kodutütardel ja noorkotkastel on võimalus panustada ka erinevates meeskondades, mis tegelevad mingi kindla valdkonnaga. Näiteks Noortekogus on võimalus noortel endal kaasa rääkida, mida saaks organisatsioonides veelgi paremaks muuta. Mina liitusin mõned kuud tagasi meediatiimiga, kus olen õppinud põhjalikumalt fotoaparaati käsitlema. Olen käinud pildistamas ja filmimas laagreid ja üritusi. Lisaks olen teinud sotsiaalmeedia kajastusi ja intervjuusid, sealhulgas Mihkel Rauaga. Olen kajastanud üritusi väljastpoolt organisatsiooni, näiteks NATO-Euroopa Liidu Ümarlaud 2025.

Võistlused on põnevad

Võistlushimulised noored saavad end proovile panna mitmesugustel jõuproovidel. Kõige populaarsemad on patrullvõistlused, mille eesmärk on testida neljaliikmeliste võistkondade teadmisi organisatsioonist, riigikaitsest, Eestist ja muudest valdkondadest. Samuti panevad sellised võistlused proovile noorte omavahelise koostöö ning vaimse ja füüsilise

Sel suvel saab Kertu Koptelkovi teekond kodutütrena vanuse tõttu läbi, kuid riigikaitse ja metsad tema südamest ei kao.

Foto: Reet Männik

Võistlustel võib kõike ette tulla.

Foto: erakogu

Võistlustel peab hakkama saama mitmesuguste ülesannetega – Kertu suitsusukeldumas.

Foto: Heli Illipe

Põhja Raju 2025 võistkond – Jane Jakobson, Kertu Koptelkov, Kertu Kekk-Reinhold ja Katre Ulmas.

Foto: Karin Kolk

võimekuse, sest ühe kuni kolme ööpäeva jooksul tuleb läbida jalgsi mitukümmend kilomeetrit, liikudes ka öösel ning varjudes vastutegevuse eest.

Minu esimene patrullvõistlus oli Harju Luureretk 2021, kus olin oma tiimis kõige noorem. Võistlus oli minu jaoks keeruline nii vaimselt kui füüsiliselt. Olud olid raske: rajal saime kaks korda saabastest vett välja valada, kuid jõudsime siiski edukalt lõpuni. Vanemad pidid mulle järgmiseks päevaks kooli puudumistõendi kirjutama, sest jalad olid paistes ja ville täis ning ma ei olnud võimeline kõndima. Kuid aeg parandab kõik haavad ning kaks aastat hiljem otsustasin panna kokku oma tiimi, mis sai nimeks Turboteod.

Meeskonnatöö on tähtis

Alguses tundusid võistlused väga pikad, öösi oli raske üleval püsida ning distantsid olid väsitavad. Iga võistlusega sain nii vaimselt kui füüsiliselt tugevamaks, lisaks õppisin aina rohkem tundma oma tiimiliikmeid, nende nõrkusi ja tugevusi. Sõpradega rännakut nautides ja üksteist toetades pole ükski teekond liiga pikk ega ükski olukord võimatu. Minu üks pikemaid jalgsi läbitud distantse oli 2024. aastal Kotkatormil, kui läbisime 48 tunniga 98 km. Vastupidavus ja meeskonnatöö töid meile esikoha. Üksi ei oleks selliste võistluste läbimine võimalik, sest ilma üksteist toetuseta kaoks ka motivatsioon.

Eelmisel aastal otsustasime oma tiimi liikmetega korraldada ise võistluse, mille nimeks sai Lendav Tigü. Pidime taotleva rahalist toetust, leidma meeskonna, sponsorid, asukoha ning panema paika võistlustrassi ja kontrollpunktid. Minu

peamised ülesanded olid juhtida tiimi, mõelda välja kontrollpunktide ülesanded ja leida punktikohtunikud. Pool aastat tegime ettevalmistusi: planeerisime, kõndisime rada läbi, tegime koosolekuid. Üldjoontes sujus võistlus plaanipäraselt, hoolimata mõnest väikesest viperusest. Ürituse korraldamine oli väga aeganõudev ja stressirohke protsess, kuid see oli kindlasti seda väärt.

Põhja Raju 2025

Aprilli lõpus avanes mul võimalus võistelda koos naiskodukaitsjatega Põhja maakaitseringkonna (Harju, Rapla ja Tallinn) sõjalis-sportlikul patrullvõistlusel Põhja Raju, mille eesmärk oli testida osalejate matkatarkusi ning riigikaitselisi teadmisi. Samuti pandi proovile osalejate meeskonnatöö ja füüsilise võimekus. Võistlejatel tuli 24 tunni jooksul läbida kümme kontrollpunkti, kuhu pidi kaardi ja koordinaatide abil ise orienteeruma, samal ajal vastutegevuse eest varjatult liikudes. Sakust oli meid kolm – mina, Kertu ja Katre. Meie kapten oli Keila naiskodukaitsja Jane, kes pidi kahjuks võistluse katkestama. Nagu alati, oli ka seekord kõige olulisem võistkonna liikmete motiveerimine ja toetamine. Kõike on palju kergem teha koos, aidates ja motiveerides neid, kelle jalad enam ei kannata või kes enam ei jaksa. Lõpuosa tõi meid Saku valda – Tänassilmast läbi Männiku, Saku ja Üksnurme Sauele, kus oli finiš. Tuttavad rajad leevendasid väsimust ning kuna meie kõik kolm sakukat harrastavad rahvatantsu, siis jõudsime Rehe Küüni juures enda lõbuks ka ühe kaerajaani tantsida. Kokkuvõttes

läks kontrollpunktides päris hästi, kuid poodiumikohta sel korral siiski ei tulnud. Kõige olulisem oli, et jõudsime vähemalt kolmekesi lõpuni, kõndides kokku üle 70 kilomeetri. Nagu ütles peakorraldaja Gea Liblik lõpurivistusel: „Te kõik olete võitjad!“

Mida kaasa võtan?

Ma olen saanud palju matkatarkusi ja teadmisi riigikaitselise valdkonnast ning mul on olnud võimalus anda neid edasi ka noorematele. Olen õppinud juhtimist nii tiimi kapteni, rühmajahi kui jaoülemana. Olen saanud teada, et kõik on võimalik ning kunagi ei tohi alla anda. Ma olen käinud läbi palju Eesti metsi ja soid Hiiumaalt Võruni, nautinud matku värskes õhus koos suurepäraste inimestega, õppinud toime tulema kõikide ilmastikutingimustega ning ka pärast kahte magamata ööd säilitama motivatsiooni ja hea tuju.

Sellel suvel saab minu teekond kodutütrena vanuse tõttu läbi, kuid riigikaitselise ja metsad minu südamest ei kao. Juulis plaanin asuda ajateenistusse, kus saan oma teadmisi ja oskusi veelgi arendada. Ma arvan, et Kodutütred on andnud mulle kõik, et saada hakkama nii ajateenistuses kui ka tsiviilelus.

Saku vallas on kodutütarde ja noorkotkaste rühmad Sakus ja Kurtnas. Kui oled vanuses 7–18 aastat ning sulle pakub see teema rohkem huvi, siis leiad täpsemat infot nii liitumise kui ka muu kohta lehekülgedelt www.kodututred.ee ja www.nooredkotkad.ee.

Jutuvõistluse Sakusulg parimad on selgunud

Saku Sõnumid

Saku Vallaraamatukogu ja Saku Sõnumid korraldasid Eesti Raamatu Aasta tähistamiseks jutuvõistluse Sakusulg.

Osalejaid oli viisteist, kes saatsid võistlusele kokku seitseteist juttu. Esindatud oli nii ulme, põnevus, romantika kui ka lastelood. Jutte hindas žürii, kuhu kuulusid kirjanikud Eeva Park, Pille Kannisto ja Markus Saksatamm ning raamatukoguhoidja Anne Emmus ja Saku Sõnumite toimetaja Merilin Piirsalu.

Üsna üksmeelselt valiti parimaks Triinu Epliku „Jõudmine Jambalayasse“. Triinu tuli osalema meie sõprusvallast Türitl, kus ta töötab raamatukoguhoidjana.

11. juunil toimus Saku raamatukogus osalejatele tänuüritus.

Foto: Merilin Piirsalu

Millest sinu jutt räägib ja kuidas lugu sündis?

Lugu räägib minu isast, kes lahkus juba aastaid tagasi raske haiguse tagajärjel. Juba lapsepõlvest mäletan, et talle väga meeldis kuulata Mati Nuudet ja käia tema kontsertidel, kui selleks võimalus avanes. Samuti liitis neid ühine spordiala, kangitõstmine. Isa pidas temast väga lugu. Loos ei esine mu isa oma pärisnimega, sest mulle tundus, et las ta olla seekord hoopis Ants. Kuidagi kergem oli temast sel moel kirjutada. Isa elu viimastel nädalatel, istudes haiglas ta voodi kõrval või liikudes ratastooliga õues, kangastus mulle, et kui teda ühel päeval enam ei ole, läheb ta Jambalayasse. Kohta, kus ei ole piinavat valu. See mõte tõi teatava rahu ja rõõmu. Haiglapalatiski lasin talle telefonist seda laulu. Need olid ilusad hetked.

Kui palju sa kirjutad ja kuidas valmis võidulugu?

Aasta tagasi hakkasin kirjutama luuletusi ja teen seda igapäevaselt. Jutte ma varem kirjutanud ei olnud. Mu tutvusringkonnas on palju loomingulisi inimesi, kindlasti on ka nende eeskujul kirjutama innustanud.

Alguses ma ei teadnud, mis sellest jutust välja tuleb, aga suhteliselt ruttu käis klõps ära – teadsin, millega jutt lõppema peaks ja asusin teele. Kirjutasin paar kolm päeva, jupphaaval. Väga kergelt see ei tulnud. Juba kooliajal oli kirjanike

kirjutamine raske – lihtsalt ei osanud, pea oli tühi ja samamoodi paber mu ees.

Mida kirjutamine sulle pakub?

Armastan öelda, et kirjutatan oma pead tühjaks, et teha ruumi uutele mõtetele, mängida sõnadega, väljendada oma emotsioone, liialdada, pöörata pea peale, mõelda välja. Kirjutamine on ka suurepärane eneseteraapia vorm.

Millised olid emotsioonid, kui said teada, et just sinu jutt osutus võitjaks?

Emotsioonid olid vapustavad, vägevad ja väga rõõmsad, mingis mõttes on see võit kui punkt mu kooliaja eesti keele

tundidele ja nendele õnnetutele kirjanikele, mis mul siis väga hästi välja ei tulnud. Olen rõõmus, et selle väljakutse vastu võtsin.

Mul on väga hea meel, et võistluse korraldasite, innustamaks ja julgustamaks inimesi oma kirjutatud laiemal avalikkuse ette tooma. Suur aitäh korraldustoimkonnale!

Mida ütleksid inimesele, kes tahaks mõnel jutuvõistlusel osaleda, aga pole julgenud?

Kirjuta jutt valmis, vaata üle ja saada see siis KOHE ära, et ei tekiks aega kahtlemiseks ja kõhklemiseks!

Jutuvõistluse Sakusulg tulemused

I preemia Triinu Eplik, „Jõudmine Jambalayasse“

Tulevikutalent Matilda Allmann
„Sest ma ikka veel kukun“

II preemia Meelis Looveer „Droonid“

III preemia Karl Emil, „Imelik naine“

Parim ühiskonnakriitiline lugu
Kai Keller, „Et koid sind sööks!“

Parim lastepärane fantaasialugu
Marten Liivik, „Miks kutsutakse tegelikult suitsuvorsti just suitsuvorstiks?“

Parim tänapäevane öuduslugu Kelli-Elen Uuselu „Hõbekee sinise vääriskiviga“

Võistlust toetasid Saku Õlletehas, Nurmiko, Vesta, Saku Vallavalitsus ja Saku Vallaraamatukogu. Kui kohalike tegijatega on kõik arvatavasti kursis, siis Vesta on Ühinenud Ajakirjade raamatute kaubamärk, mille alt antakse välja nii ilukirjandust kui ka palju teisi raamatuid. Valikuga saab tutvuda www.ajakirjad.ee.

Suur tänu kõikidele toetajatele, osalejatele ja žüriile!

Jõudmine Jambalayasse

Sakusulg jutuvõistluse võidujutt, autor TRIINU EPLIK

Esmaspäeva keskpäeval jõudis ta kohale, vana ja logiseva Ikarus bussiga. Ants oli küll uurinud hooldekodus, kas mõnd jalgratast kuskil jõude ei seisa, aga polnud leitud ja üldse, kes selle siis tagasi toime-tanud oleks, ju seepärast ei leitudki.

Ilm oli augustikuiselt suvine, kui ta Jambalaya keskväljakul bussist välja astus. Sohver, pisike vuntsidega härra, sibas kohe tema järel, et Antsule pagas kätte anda.

Jah, isegi oma viimsele tripile asudes oli tal kõik kenasti läbimõeldud ja eelseisva ootuses spordikott pilgeni täispakitud, kõige peal tennisereket. Antsul oli nimelt kindel ootus, et sealpoolsuses ka spordist lugu peetakse, mitte ainult rahvatantsust ja koorilaulust.

Saanud oma koti kätte ja viibanud sohvrile hüvastijätuks, istus ta pingile ja õngitses tuulejaki taskust suitsupaki. Kui nüüd veel tassi musta kohvi ka saaks, siis olekski juba nagu paradiisis, aga kus sa oskad siin seda kohvi küsima minna, pealegi oli Mati ise lubanud talle bussi vastu tulla.

Ohjah, Mati, möödunud sajandi armastatud laulumees, igal peol oodatud esi-neja. Lisaks kõigele muule veel ka kõva tõstesportlane. Sellest ajast Antsu tutvus temaga pärineski, ikka tuli ette, et satuti koos võistleva ja egas võistlus medalite kaelariputamiselega lõppenud, pidu siis alles algas. Antsule tähendas see tavaliselt ka tsüklisse sattumist ning järgmisse trenni jõudis ta jumal teab millal.

Kui Ants kaine püsis, siis murdis ta tööd teha. Paide EPT-s oli ta hinnatud lukksepp, kes niisama tuima ei pannud, vaid mõtestatult oma rolli täitis ja ühtelugu ratsionaliseerimisettepanekutega lagedale tuli. Ülemustele see meeldis ja eks seetõttu vaadati ka tema aegajalt ettetulevatele ärakadumistele läbi sõrmede, teati ju, et kui ta ükskord välja ilmub, teeb töö ära ja väikese varuga ettegi.

Ants tõmbas mõnuga sigaretti ja vah-tis hajameelselt ringi, ta isegi ei mäletanud enam, millal ta viimati suitsu teha sai. Olid ju tema viimased elukuud kulgenud ühest haiglast teise ja edasi juba hooldekodusse. Korra sai ka teispoolduse värava juures ära käidud, aga sealne valvur, ajavagudesse uppunud näoga vanapapi, vaatas Antsule hindavalt otsa ja ütles, et

ei mees, sinu aeg pole veel käes ja saatis ta tulema.

Suits tehtud, hakkas Ants puupingil nihelema, proteesitud puusad ja põlved ei olnud eriti koostööaltid kauem istuma. Jonnakalt ajas ta end püsti, sirutas kangeks jäänud jalgu ja uuris varjamatu huviga oma uut elupaika Jambalayat. Kauget ja salapärast maad ilmaveere taga, mille sõber Mati talle nii põnevaks oli laulnud. Sambarütmid ja tormakas elu, ei teadvat keegi siin, mis mure on või valu, ja muidugi need mustad särasilmad. Sellest kõigest piisas, et Antsust sai mü-dud mees.

Veel hooldekodus olles hoolitses ta selle eest, et elulõpu juhtnöörid võimalikult selgesõnaliselt kirja pandud saaksid. Oma lemmikhooldaja, ühe särasilmse ja lustliku daami kätte jättis ta sõidupileti raha, et kui aeg käes, ostaks too talle kärmesti üheotsa pileti Jambalayasse. Sellega ei võinud pikalt jokutada, bussi-liin oli populaarne ja müüdi kiiresti välja, iseäranis nädalavahetustel. Ants mäletas, et isegi riiklikus meedias olla tõstatatud teema, mismoodi meil lahkunuid nörri-tatakse.

Eluase oli uusasukal ka teada, selleks pidi otse loomulikult saama Apelsinimaja. Erutusvärina saatel kujutas Ants oma uut elu ette. Oranž maja mere ääres, apelsini-salud laiumas nii kaugele, kui silm seletab ja sealt edasigi veel. Rõduga apartment esimesel korrusel, vaatega tennisel-väljakutele, hea mängijatele kaasa elada ja üle rõdu ääre õpetussõnu hõigata, kui ikka näha on, et tehnika logiseb ja mäng rappa kisub.

Ants mängis aastaid ise ka tennist, seda küll oma lõbuks ja seltskonna mõt-tes. Võistlusmänguks ei olnud tal närvi-kava ja nagu ta ise öelda armastas, eks ole juba võisteldud ka, lisaks olid ju veel probleemid liikumisega. Seepärast käiski ta pigem väljakul ja lasi endale palli ette lüüa, ise samal ajal vastast õpetades. Eks taoline olukord mõjus vastasmängijatele pigem tüütult ja ärritavalt, aga nad tulid ikka Antsuga mängima, kasvõi trenni mõtteski.

Kui Ants parasjagu ise sporti ei teinud, vaatas ta televiisorist spordiülekan-deid või käis spordivõistlustel kohtunikuks.

Erinevad kohtunikueksamid olid tal edu-kalt sooritatud, nii võis ta veel haiglaski olles, haigusest räsitud ja dementsena, öelda täpselt, kui palju miski spordi-inventar kaalub, aga see, et ta just lõunat sõi, polnud enam meeles.

Ristsõnade lahendamises oli Ants samuti kibe käsi, Kuma Kange ja muud keerulisemaid mõttekäike nõudvad rist-sõnaajakirjad olid tal lausa koju tellitud.

Muidugi tuleb veel rääkida Antsu suu-rest lugemiskirest, noorest peast ta sel-lele oma aega ei pühendanud, küll aga luges pensionile jäädes päevade kaupa raamatuid, peamiselt krimkasid. Täpsust armastava mehe-na oli Antsul sisseseatud lugemiskaustik, kuhu ta siis kõik oma läbiloetud raamatud nummerdatult üles tähendas.

Jah, selline see elu mul siis oli, mõtisk-les mees endamisi, sügas habemesse kasvanud nägu ja võpatas end järsult unelust üles, sest eemalt tänavalt kostus Mati võimas lauluhää: „Nägin und maast, mis kusagil kaugel, see oli päikest täis ja kõneldi seal lauldes. Sirged teed viisid apelsinimajja, mulle öeldi, et see maa on Jambalaya.” *

Üle Antsu näo vajus õnnis rahulolu, ta oli kohal.

Pühendan selle loo oma isale.

* Reet Linna tekst

Võidujutu autor Triinu Eplik.

Foto: Merilin Piirsalu

Tütre satsiretuusidest ja käru jalakattest sündis ettevõte Sannale

MERILIN PIIRSALU | toimetaja

Paljud unistavad oma ettevõttest. Mõni seab sihi, koostab äriplaani ja hakkab nullist pihta. Jälgimäel elav Meeli Viljaste ei osanud oma ettevõttest isegi unistada, aga ometi on see nüüd olemas – Sannale valmistab käsitööna lapsevankrite lisasid alates jalakatetest, putukavõrkudest kuni vihmakilede ja seljatoe töstjateni. Teisisõnu kõike, mis laste ja emade-isade elu käru kasutades mugavamaks muudab.

Sannale sai alguse üheksa aastat tagasi, kui perre sündis kahe poisi kõrvale tüdruk ja Meeli õmbles talle satsiretuusid. „Poiste ajal ei tulnud pähegi midagi ise teha. Polnud aegagi. Kolmanda lapse kõrvalt aga jäi aega suisa üle. Olen sügavalt lapsekandmisusku, aga soovisin oma tüdrukule ka neiuks riideid. Tüdrukut kleidiga kõhukotti panna oluks aga lapsele ebamugav. Siis nägin netis toredaid satsidega retuuse ja õmblesin sarnased. Need olid väga mugavad ka kõhukotis kandmiseks,“ meenutab Meeli. „Panin retuusid Facebooki müügigruppi ja selgus, et oli teisigi huvilisi. Nii sain kogemuse, et saabki oma kätega asju teha ja neid teisele müügiks pakkuda.“

Ise tehtud, hästi tehtud

Kui tütar Lisanna kasvas, ostis pere väiksema käru. „Poistel oli suur ja raske käru, sest külas ei olnud asfalti ja kergkäruga ei olnud mugav liikuda. Kokkupandav Joie käru oli väga mugav, ei võtnud ruumi ja nägi hea välja, aga sel ei olnud kaasas lisatarvikuid. Kui laps seal ilma jalakatteta magas, siis oli mul tunne, et ta jalad on puhta paljad,“ räägib Meeli.

Ta ostis küll ühe jalakatte, aga see ei sobinud käru kujuga kokku ja peatselt juba lagunes. Ettevõtliku vaimuga naine võttis teibi ja kasvahoone kile ning hakkas ise jalakatte mudelit looma. Siis võttis lõiked, hankis kanga ja õmbles valmis. „Panin ka foto Facebooki üles ning leidusid teised emad, kellel oli samuti Joie käru ning vajadus jalakatte järele,“ sõnab Meeli. Siis pöördusid tema poole juba teiste kärumudelite omanikud. Sõna levis, tellimusi tuli ja Meeli otsustas luua oma

Meeli Viljaste ettevõtte Sannale sündis käsitöövõist ja praktilisest vajadusest.

ettevõtte, millele pani tütre hüüdnime järgi nimeks Sannale.

Muusikaõpetajast käsitöövõist

Erialalt on Meeli hoopis muusikaõpetaja. „Enne lapsi töötasin RAM Veskimöldre lasteaias ja väga nautisin oma tööd. Plaanisin tagasigi minna, aga kui lapsed olid pea kahe aastaste vahedega sündinud, siis lihtsalt ei raatsinud – tahtsin nendega rohkem koos olla.“

Äri ei sündinud muidugi päris tühjast kohast – kui Meelil ei oleks käsitöövõist, poleks sündinud ka Sannale. „Nii kaua, kui ennast mäletan, olen enda riideid ise teinud. Mulle meeldis juba kooliajal minna poodi ja valida kangas, mille värv ja muster mind kõnetas ning otsustada, mis sellest saab. Ema õpetas õmblemise algtööd selgeks ja edasi sain juba ise.“

Tootevalik on väga suur

Lapsepõlves õpitu kulus marjaks ära, sest Sannale valikus on pikk nimekiri kärulisadest ning veel pikem list mudelitest, millele tarvikuid tellida saab.

Kõik tooted on Meeli disainitud, kuid õmblemisega ta üksi enam tegeleda ei jõua. „Mul on pikaajaline ja usaldusväärne koostöö nelja suurepärase õmblejaga. Minu ema Anne teeb lamamistooli katteid, sõbranna Sirli koos Enega ja Katiga „Kati töötoast“ on kärulisade osakonnas. Abikaasa aitab kodulehte töös hoida ja mina ise loon uusi tootemudeleid, tegelen

eritellimussoovidega ning vastan kirjadele,“ räägib ta.

Lemmikosa tööst on tootearendus. „Kõige põnevam ongi päris uue toote välja nuputamine. See tunne, kui enne ei olnud midagi ja nüüd on täiesti käega katsutav ese, mis teeb kellegi elu paremaks.“

Mõni toode sünnib lihtsalt, mõnega läheb aastaid. Näiteks Urban Glide 2 käru lükkesanga katte välja töötamine võttis aega üle kolme aasta. „Selle erisuunalised kurvid tegid lahendamise raskeks. Proovisin seitset materjali ja mitut tehnikat, enne kui leidsin sobiva lahenduse. Kui see kate lõpuks ideaalsena valmis sai, tundus, et nüüd ma vist oskan kõike,“ naerab ta.

On ka keerulisi hetki

Kui teha midagi südamega, liiguvad asjad enamasti sujuvalt. Meelil on suures osas nii läinud. „Kõige keerulisem oli, kui kodulehele pääses viirus, mis muutis Google otsingus minu veebilehe teksti hieroglüüfideks. Kuna ka turundus on mulle tundmatu maa, siis olin õnneks just enne seda liitunud Turunduslaboriga. See on õpikeskkond ja kogukond, kust leidsin inimese, kes aitas kahe päevaga kodulehe korda teha. Kahjuks kukkusid selle viiruse tõttu Google'i reitingud ja sellega pidin nullist alustama.“

Meeli töötab kodus, aga on seadnud kindla tööaja üheksast viieni. Kui

see otsus oli tegemata, kippus vaba aeg kaduma – alati leidis mõni kiri, toode või mõte, millega tegeleda. Nüüd aitab kindel päevakava hoida piiri töö ja muu elu vahel.

Tagasiside on hindamatu

Meelile pakub rõõmu, kui ta märkab mõnda Sannale toodet tänaval. „Saku kevadlaadal nägin, et igal kolmandal kärul on mingi minu lisa juures. See on väga lahe“ räägib ta. Südameteeb soojaks hea tagasiside. „Mul on palju kliente, kellega me pole kohtunud, sest tooteid saab netist tellida ja need lähevad pakiautomaatidesse laiali, aga mitmetest klientidest on saanud netisõbrannad, kellega suhtleme ja kes jagavad fotosid ja videoid Sannale toodetest.“

Sannale erilisus peitub selles, et tootevalikus on lisavarustus, mida mujal ei pakuta. Need on loodud spetsiaalselt kindlale kärule, nii on sobivus tagatud. Kodulehel on juhised, kuidas tooteid mõõta, et saada just see, mida vaja ning iga asja jaoks on paigaldusjuhend. Paljude toodete puhul saab ise sobivat värvi või mustri kangast valida. „Ma ei tee originaaldetailide asendust ega paku

Esimeste satsiretuuside omanik Lisanna.

Fotod: erakogu

seda, mis poes juba on. Teen asju, mida enne ei olnud. Näiteks kärudele, millel originaalis on pealt kinnine vihmakile, teen kile eest suure õhuavaga. Kärule, millele ei tehtagi putukavõrku või millel pole jalatuge – teen,“ ütleb Meeli.

Sannale tuleb appi, kui kärul on midagi puudu, mis elu mugavamaks muudaks. Kuigi suhtlus toimub enamasti veebis, on kliendid alati oodatud Jälgimäele kohapeale – toodetega tutvuma, proovima ja vajadusel oma käru

mõõtma. Eriti mugav on see Saku valla inimestele. Kui mõnda toodet veel valikus ei ole, saab koos Meeliga arutada ja leida sobiva lahenduse – olgu see siis mõõtude järgi õmmeldud lohutäide, putukavõrk või muu eritellimus.

• Rohkem infot

- Veebileht: sannale.ee
- Facebook: MinuSannale
- Instagram: @fbminusannale

Aire Ots, Sannale klient: On näha, kui inimene naudib oma tööd ja paneb sinna kogu oma hinge

Esimesena sain õelt proovida Sannale valmistatud Thule jalapikendust ja jala-katet. Mu enda esimeseks tellimuseks oli käru kookoni osa kaarvarju pikendus, vihmakile/putukavõrgu kott ning putukavõrk, mis sobisid ideaalselt.

Uuele kärule lasin valmistada pakikorvi katte, nahast lükkesanga ja turvakaare katted. Lisaks on nüüd vankril super helkurid, mis kinnituvad krõpsudega käru raamile.

Sannale tooted on meie elu palju mugavamaks teinud. Näiteks kaarvarju pikendus tegi varju mõnusalt pikaks nii, et ei pidanud otsima katteid, millega beebi õrnu silmi päikese eest varjata. Kuumal suvel ei tahtnud ka tekikesi kärule peale visata, kuna need ei lase hästi õhku läbi, seega oli kaarvarju pikendus ainuõige abiline ja beebi magas kordades paremini.

Nahast lükkesanga- ja turvakaare

kate on ka üks parimaid valikuid igale kärule, millel on originaalis riidest või korgimaterjalist katted. Istuv laps, kes tahab kärusõitudel snäkke nautida, jõuab oma pisikeste näpukestega igale poole ja mäkerdab kokku ka käru turvakaare. Nahast turvakaart on paari liigutusega kordades lihtsam puhastada, samas kui riidest katte peaks panema pesumasinasse ja ootama kuivamist.

Kuna uuel kärul oli lahtine pakikorvi osa, siis tellisin pakikorvi katte, mis kattis ära kogu käru all oleva korvi – nii ei pea muretsema, et miskit välja kukub või kõigile näha on.

Satsiretuusid on aga üks armsamaid ja parimaid ooste. Ostin need lapse esimeseks sünnipäevaks, aga ta sai neid kanda lausa 5–6 kuud, kuna jalaosad saab alguses peale ja hiljem lahti keerata.

Sannale tooted on erilised, sest on valmistatud käsitööna käru järgi. Meeli on väga vastutulelik ja abivalmis. On näha, kui inimene naudib oma tööd ja paneb sinna kogu oma hinge, proovides

Aire Ots on Sannale püsiklient ja tellinud kärule mitmesuguseid tarvikuid.

leida lahendusi kasvõi mingit toodet mitu korda uuesti tehes, et see oleks just see, mida vaja ja klapiks täielikult käru mõõtudega.

Olles ise käsitööga tegelenud, oskan hinnata aega ja pühendumust, mis pannakse käsitöötoodete valmistamisse ja kui palju hingelähedasemad ja ainulaadsemad need asjad lõpuks saavad.

Tuult tiibadesse ja ilusat suve, armsad lasteaialõpetajad! Kurtna lasteaed

Maipõrnika rühm

Esimeses reas vasakult Mia Mandri, Sophia Melissa Luks, Emma Kivi, Aleksandra Furdi, Kirsili Sampu, Leonora Dorosh, Dominik Ojassalu, Ron Arian Selberg ja Aron Marek Nurk (jätkab lasteaia). Teises reas vasakult õpetaja abi Aivi Allas, Tuuli Näpping, Elisabet Rumberg, Albert Pinnonen, Argo Suviste, Rico-Sebastian Kirsipuu, Karl Mihkel Vrublevski, Marten Jaarma (jätkab lasteaia), Remi Lucas Rannu ja õpetaja Malle Metsis-Müür. Tagareas vasakult Elias Oskar Väär, Carl Ander Meister ja õpetaja Kairi Pihlak. Ees pikutab Gustav Unt. Foto: Karita Starilova

Mesimummu rühm

Esimeses reas vasakult Ketter Kõva, Tähti Tänavsuu, Siri Pulk-Piatkowska, Marie Elise Tori ja Rait Tatrik. Teises reas vasakult Jasper Reinfeldt, Taaniel Ader, Kenneth Kudrjašov (jätkab lasteaia), Aron Truuver, Mattias Raamat, Joel Mathias Selde ja Dmitri Veljuhhanov (jätkab lasteaia). Tagareas õpetaja Anne Holter, õpetaja abi Maarika Paabstel ja õpetaja Triin Tubala. Foto: Helin Loik-Tomson

Terake

Leviku rühm

Esimeses reas vasakult Anna Lupashko, Madelin Piho, Laureen Aulik, Annabel Ruul, Linda Voolaid, Annabel Ööpik, Sandra Haiba, Sandra Haiba, Sade Oksaar ja Rosalinda Leht. Teises reas vasakult Nolan Helleste, Kieran Daniel Kluttz, Robin Aasaru, Aaron Kruustük, Ruben Lindeberg, Frank Lindeberg, Gustav Tsilmer, Ragnar Kask, Markel Tõlm ja Ahto Vaatemäe. Tagareas õpetajad Tiia Jõesaar, Raina Koppel ja abiõpetaja Heli Pärn.

Foto: Kai Kuusik-Greenbaum

Tihaste rühm

Esimeses reas vasakult Olivia Potisepp, Annabel Tarto, Kirsi Laur, Pärl Mänd, Adele Sell, Elenor Harriet Rooba, Loore Madisson ja Kristiin Lember. Teises reas vasakult Neo Niklas Kent, Georg Jorro, Robert Leet, Oliver Jasper Allen, Nikita Soffin, Henri Jõearu, Remon Smetanjuk, Mathias Rubin ja Tõnis Veryat Palumets. Tagareas Rebeka Lorents, abiõpetaja Margit Peetson, Eva Lota Uibo, õpetaja Carmen Karu, Els Annus ja Marge Eelmaa.

Foto: Maris Krünvald

Männikabi rühm

Esimeses reas vasakult Ameeria Meriroos, Mirtel Palk, Loore Pikk, Loviise Kangro, Elina Veer, Liisbet Piper, Madli Kalbus, Gerit Randma ja Triinu Tali. Teises reas vasakult Ron Mäeots, Roger Carlos Loit, Klen Dominic Eylandt, Kristofer Lukin, Paul Peek, Silver Ankur, Jesper Metusala, Henri Allik, Kristjan Uusma ja Henrik Jahimaa. Taga vasakul seisavad abiõpetaja Andra Villo ja Sigrīd Tammel ning paremal Inga Suviste.

Foto: Mai Harak

Pajutibu rühm

Esimeses reas vasakult Joel Park, Emma Voolaid, Eleri Valdmann, Renno Viisma, Saskia Lepikso ja abiõpetaja Marje Ainsar. Tagareas õpetajad Maria Eller, Kätlin Kruusmann, õpetaja abi Lisanna Veertee ja Paula Susi.

Foto: Kristina Pärtel.

Vahtranina rühm

Esimeses reas vasakult Rebecca Luht, Evily Desiree Annus, Petra Orro, Heidi Õunapuu, Gustav Hugo Tamm, Ekaterina Shirnina, Riko Vainula ja Jarek Metsoja. Teises reas vasakult Romiina Tõnumaa, Luna Isabella Roosi, Ragnar Matias Nõlvak, Teodor Kapp, Marleen Raudsepp, Saskia Torni ja Kert Heinat. Tagareas õpetajad Maie Adamson, Kairit Rammo ja Merilin Võhma. Pildilt puuduvad Lea Petra Taska ja Leo Peter Taska.

Foto: Julia Vichmann

Nõlvaku lasteaid

Karu-Sellide rühm

Esimeses reas vasakult Annabel Kuusalu, Sofia-Liis Lattikas, Miia Greta Normak, Stella Saal, Rebeka Kaun, Arabella Pütsepp, Sophia Toomaspoeg, Loree Neider, Milana Talts ja Eileen Nigols. Teises reas vasakult Kaur Otto Kask, Mattias Karjane, Jakob Artel, Henry Valk, Tormis Lehtmaa, Villem Püüa, Kutt Seer, Ewert Jonatan Vaus, Riko Krusta, Kristofer Olesk ja Raimond Paal.

Foto: Helen Tulp

Päikesekild

Nurmenuku rühm

Esimeses reas vasakult Remo Kivipõld, Miina Dreimanis, Karl-Mathias Lever, Saskia Piirioja, Kertu Juurikas, Kiara Väär ja Miina Otto. Teises reas vasakult Hans Sebastian Meier, Mert Vainumäe, Iti Lotta Sild, Hugo Kristen Lustmets, Matilda Seller, Kirtel Kivi, Kardo Kivi ja Dominik Viisel. Tagareas vasakult õpetaja abi Triinu Viira, Ralf Ungerson, Maru Soomre, Marten Pöder, Birk Kiilmann, Mark Aleks Martinovski, õpetajad Anneli Kümnik ja Ruth Kobin.

Foto: Pildikompanii

Võilille rühm

Esimeses reas vasakult Johanna Ots, Sädeli Juht, Emma Linda Tubala, Elisabeth Pöder, Claudia Laud, Hanna Tomberg, Sienna Park ja Merili Karu. Teises reas vasakult Toomas Sults, Henri Suits, Egert Säärekonno, Lauri Preitof, Jako Vaha, Ralf Kuusk, Hans Kaarlõp, Rasmus Otsmaa ja Mattias Maar. Tagareas vasakult Kaur Willem Allikvee, õpetajad Pille-Riin Käärid ja Anneli Koemets, õpetaja abi Kristiina Vaharo-Poljakov, Tom Jaaguman ja Fredy Mälga.

Foto: Pildikompanii

Ristikheina rühm

Esimeses reas vasakult Karlotte Raamat, Nora Siitam, Marie Lurje, Amelie Erk, Karola Kruuse, Arabella Luna Kabel, Margaret Vaikmäe, Maria Greenbaum ja Katarina Karro. Teises reas vasakult Oliver Jääger, Samuel Laur, Marcus Sebastian Kipper, Riko Madis Kasela, Paul-Oskar Plakk, Jaagup Aun, Laas Kannik, Janar Sagad, Juss Matthias Lehtjõe, Roland Laarmann, Ron Ots ja Aron Abe. Pildilt puudub Erik Rebrov. Tagareas vasakult õpetajad Ruth Ööpik, Eve Veevel ja õpetaja abi Kersti Kinks.

Foto: Emma-Lys Kirsipuu

Kullerkupu rühm

Vasakult Ethel Enke, Emma Puuorg, Aleks Rostin, Theresa Lehtsaar, Rosely Kortin, Lilian Krusell ja Lumi Helin Maiste. Pildilt puuduvad õpetajad Margit Kanter, Mailiis Kanter ja õpetaja abi Marianne Prants.

Foto: Kristina Kaiva

Mooni rühm

Amina Mia Ojamaa. Tagareas vasakult õpetaja abi Lya Kanep, õpetajad Rutt Enok, Moonika Väkrum. Pildilt puudub õpetaja abi Kätlin Jaanus.

Foto: Pildikompanii

Ülase rühm

Marta Liis Arula. Tagareas vasakult õpetaja Mai Pihlak, õpetaja abi Marju-Merike Brück ja õpetaja Sirle Koptelkov.

Foto: Madis Arula

Lastekaitsepäeva üritus – tore aastatepikkune traditsioon

TIINA-RIIN UULMA | noorteinfo- ja projektijuht

Pühapäeval, 1. juunil, leidis Teaduse 1 õuel taaskord aset Saku Valla Noortekeskuse korraldatud lastekaitsepäeva üritus. Tegemist on juba aastaid toimunud koguperesündmusega, mis sisaldab meelelahutuslikke ja toredaid tegevusi – näiteks käesoleval aastal olid kohapeal oma lustlikke teenuseid pakkumas Meie Krutski Batuudid,

360 KRAADI, „Teen ise!“ mängutuba, Kallipalli peoteenused, Reinu Talu, Saku Gümnaasium ning mõistagi ürituse peakorraldaja Saku Valla Noortekeskus.

Ilm oli terve päeva imeilus ja kehakinnitust ning maiustamisvõimalusi jagus samuti – selle eest tänud SNÄX BOX'ile, Balbiinole ja Lustimaale.

Eriline kniks ja kummardus ürituse peasponsorile Saku Õlletehasele!

Suur aitäh ka meie tublidele õpilasesinduse noortele, kes olid kogu päeva abiks.

Nüüd jääb vaid üle oodata uusi vahvaid üritusi. Järgmine meie korraldatav suursündmus on 6. septembril toimuv Koolialguse Festival 2025!

Fotod: Eliise Lepp

Mänguring – rohkem kui lihtsalt mäng

ANNE SOODLA | Marena Tugikeskus OÜ

Mängitakse huvi, rõõmu ja lõbu pärast – üksi või koos kaaslastega, samas on mäng kindla ülesehituse ja eesmärgiga õppe-tegevus. Igal mängul on reeglid ning seos kujutlusvõime ja õppimisega. Samas on mängul kaks eesmärki: õpetav, mida juhib täiskasvanu, ja mänguline, millega tegeleb laps.

Marena mänguringi tundides keskendusin oluliste oskuste arendamisele: loogiline mõtlemine, probleemilahendus, reeglitest kinnipidamine ja meeskonnatöö, samuti erinevad taju- ja tähelepanumängud arvutis. Lapsed harjutasid ka toimetulekut kaotusega, mis on sama tähtis kui oskus tunda rõõmu võidust.

Lisaks arendasin suhtlus- ja eneseväljendusoskust, toetades üksteise kuulamist ja julgust arvamust avaldada. Mäng aitab lapsel lahendada nii sisemisi kui ka väliseid konflikte.

Mängus on palju õppida

Tunde alustasime tavapäraselt vestlusringiga, kus iga laps sai jagada, kuidas ta end tunneb ning mis on talle viimasel ajal rõõmu valmistanud või kurvastanud. Selline arutelu aitas paremini väljendada oma mõtteid ja tundeid ning märgata ka kaaslaste omi. See lõi turvalise ja toetava õhkkonna, kus kõik kogesid, et neid kuulatakse ning nende mõtted on olulised.

Läbi mängu said lapsed kogemusi, suurenes mängija kaasatus ja motivatsioon, mis omakorda toetas õppimist ja

lapse arengut. Seega, hästi organiseeritud mängud on tõhusad õppimise ja enesearengu vahendid.

Kui mänguringiga liitus uus laps, tutvustasid teised õhinal mängude reegleid, selgitasid võimalusi ning julgustasid teda kaasa lööma. Minu jaoks on oluline, et kõik tunneksid end osalisena, olenemata kogemustest või eripärast. Selline kaasav lähenemine loob tugeva ühtekuuluvustunde ning annab lastele võimaluse harjutada sotsiaalseid oskusi. Mängude kaudu õpitakse koostööd, otsuste langetamist, kompromisside tegemist ja arusaamist, et igaühel on oma roll.

Loovusest filosoofiani

Lisaks mängudele harjutasime meeskonnatööoskusi ka loovtegevuste kaudu. Näiteks oleme joonistanud ja voolinud superkangelasi, kellele lapsed on loonud iseloomud ning koos arutlenud, kuidas need tegelased võiksid tänapäeval elus abiks olla. See tegevus arendab empaatiat, loovust ja oskust näha teise inimese vaatenurki. Lapsed mõistsid, et superkangelane ei pea alati võitlema – vahel piisab ka sellest, kui ta oskab kuulata, julgustada ja aidata raskeid olukordi lahendada. Oleme ka filosoferinud erinevatel elulistel teemadel, nagu näiteks sõprus, ausus, abistamine või õiglus. Aruteludel oleme toetunud erinevatele elulistele näidetele, mis aitavad lastel märgata erinevaid vaatenurki, arendada oskust kaasa

mõelda ning kuulata teiste arvamusi. Filosoofiline mõtisklemine tugevdab laste arusaamist enda ja teiste tunnetest ning väärtustest – see toetab ühtaegu nii mänguoskust kui ka sotsiaalset arengut. Kui lapsed mõistavad, miks reeglid on olulised või miks tasub olla abivalmis, kandub see ka mängusituatsioonidesse: nad oskavad teha õiglasemaid valikuid, leida ühiseid lahendusi ja arvestada kaaslastega. Oleme meisterdanud tähtpäevadeks kaarte ja kingitusi.

Arvutis mängisime mängu, mis toetas lapse taju ja tähelepanu ning mõtlemist, aitasid kaasa keskendumisele ja alustatud tegevuste lõpetamisele.

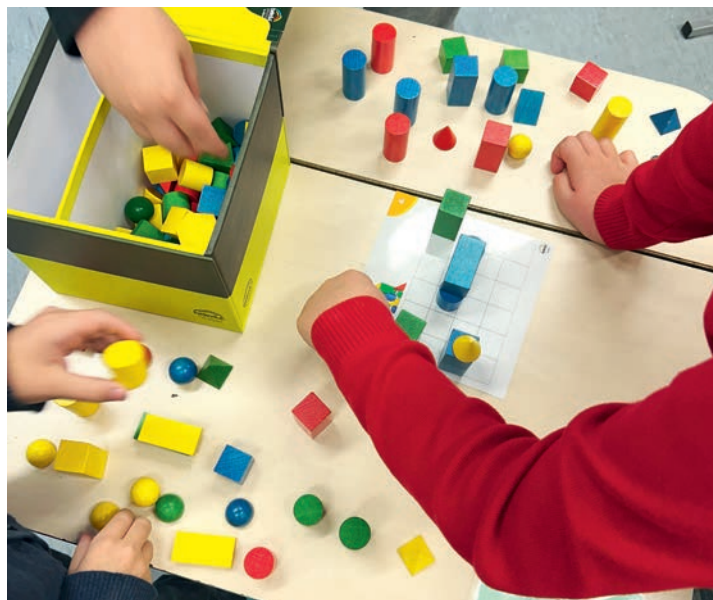
Mängust on palju kasu

Kokkuvõttes võib öelda, et mänguring on palju enam kui lihtsalt mängimine. See on väärtuslik õppetegevus, mis toetab lapse igakülgset arengut. Laste huvi ja aktiivne osalemine näitab, kui oluline on neile koos mängimine ja tegutsemine. Mänguring pakub rõõmu, arendab oskusi ning loob sõprussuhteid, toetab kaaslaste kuulamist ja julget eneseväljendust.

Huvi-mänguringi rahastas Saku Vallavalitsus seoses huvitegevuse mitmekesistamisega Saku vallas.

Ringide juhendajad Sakus ja Kurtnas olid eripedagoog Kaia Karlep, Pirje Kivestu ning psühholoog Marge Ulla Arusoo.

Fotod: Marena Tugikeskus OÜ

Näljast, katkust ja Saku kandi rahvaarvust

ENE LODDES

Kõige valusama jälje rahvaarvule on jätnud sõjad, epideemiad, ikaldused ja näljahädad, mis on Eestimaad tabanud korduvalt. Nn suure nälja aastail (1695–1697) suri Eestis üle 70 000 inimese ehk 20% tolleaegsest rahvastikust. Suhteliselt vähem kannatasid linnad, kus oli viljatagavara, ja Saaremaa, kus aitas meri. Leiva asendamiseks kasutati männikoort, sammalt, sõnajalgu, urbi, aganaid, kärvanud loomi ning isegi laipu. Suremust suurendas veelgi 1697. aasta kevadel puhkenud düsenteeria ja plekilise tüüfuse epideemia ning 1710 alanud laastav katku epideemia.

MÕNED NOPPED SAKU VALLA KOHTA

Otto Liivi 1938. aastal ilmunud teoses „Suur näljaaeg Eestis 1695–1697“ publitseeritud arhiividokumentide hulgas on andmeid ka kohalike mõisate kohta. Nii on näiteks külviviljaga abistatud Rahula ja Saku talupoegi. 1697. aastal on antud Rahula talupoegadele Tallinn magasinist kaks säilitist (üks säilitis = 24 tündrit = u 3050 liitrit) otri. Saku mõisa talupoegade palvekiri abistada külviviljaga sai 7. septembril 1696. aastal Eestimaa kindralkuberner de la Gardie resolutsiooni: „Kuna härrased ise pole kohal, et aidata abipalvega nende poole pöördunud talupoegi vajamineva külviviljaga hädast välja, sest need pole siiani tavapärase läbikasvanud vilja tõttu selleks ise võimelised ja oleks ka vastutustundetu jätta põllud sööti, mis omakorda talupojad ruineeriks. Nii tehakse härra maksuametnikule siinkohal kõrgemalt poolt kohustuseks anda talupoegadele külvilaenu ja aidata nad seeläbi hädast välja. Sellega on siinkohal fikseeritud ka kohustus, et härrased peavad hiljem selle omakorda hüvitama.“ (tlk H. Miller).

Ranked olud sundisid talupoegi vastuhakule. Kirdalu päristalunik Kirrifer Jürgen sõimas ja ähvardas tappa oma pärihärrat Wilhelm Johan von Taubert, kes oli ta talust välja ajanud. Ühtlasi laskis Jürgen koostada kaebekirja mõisahärra kohta, et see talupoegi liiga orjadena kohtlevat ning neilt ülemääraselt maksu nõudvat. Selle kirjaga ühinesid teisedki talupojad. Muidugi võeti Jürgen Harju meeskohtu poolt kohtulikule vastutusele.

1712. aastal tehti kokkuvõtteid 1710. aastal Põhja-Eestisse jõudnud katku epideemia tagajärgedest. Revisjoni tegid riigivõimu nimel haagikohtunikud maa-nõunike vastava korralduse alusel, et välja selgitada rahvaarv pärast suurt katku.

Mälestusrist 1710. aasta katkuohvritele. Sellega on tähistatud Roots-Kallavere küla katkuohvrite matmispaik Kella talu maadel.

Foto: veebisaidilt Kultuurilooline palverännutee Piritalt Vana-Vastseliina

Andmed pärinesid otseselt talupoegadelt ja näitasid, kui palju oli taludes tegelikult inimesi. Eestimaa kubermanguvalitsus andis 12. jaanuaril 1712 juhendi, milles öeldakse: „Pärast jumala abiga üle elatud rasket katku tuleb kiires korras välja selgitada, kui palju talupoegi on laastavasse katkutaadi Eestimaa hertsogkonnas surnud, kui palju ellu jäänud ja kui palju kasutusel olevaid adramaid arvu järgi veel alles on.“

Revisjoni järgi oli Eestis mõisaid, külasid ja talusid, kus kõik elanikud surid ning talud ja külad jäid tühjaks. Samuti oli kohti, mis jäid katkust puutumata.

Harjumaal suri epideemia tagajärjel 80,29% elanikkonnast, sh Hageri kihelkonnas 82,3% (3709 surnut) ja Keila kihelkonnas 84,6% (3934 surnut).

Saku mõisas suri 93,9% elanikest (400 surnut).

SAKU AJALUGU

2026. aasta 16. jaanuaril tähistame Saku valla 160. sünnipäeva. Sel puhul valmib mahukas raamat, mis heidab pilgu valla minevikule. Seniks aga toome teieni igas Saku Sõnumite numbris killukese meie piirkonna ajaloost. Seekord saab lugeda, kuidas mõjutasid siinset piirkonda nälja- ja katkuaastad ning kuidas on kasvanud rahvaarv.

Nälg ja haigused olid nii laastavad, et 1712. aastaks oli ellu jäänud 26 talupoega, nende hulgas ainult üks, Kajamaa külas elava Zahre Adami laps. Kokku oli Saku mõisas alles jäänud üheksa talu. Jälgimäe mõisas suri 87,5%, Üksnurme mõisas 93,9%, Kirdalu mõisas 72,7%, Rahula-Voore mõisas 83,2% ja väikeses Männiku-Kurtna mõisas 85,7% elanikest. Suremus oli nii suur, et jättis jälje ka rahva mällu. Keila kihelkonnast on üles kirjutatud pärimus, mille kohaselt Põhjasõja ajal olnud nälg nii suur, et surnud olla maast üles kaevatud ja ära söödud.

ÜLESKIRJUTUSED VANEMATELT ELANIKELT

„Vanasti olnud suur näljaaeg, nii et paljud inimesed surnud nälja tagajärjel. Nälg ja katk valitsenud üle maa. Talumehed laenanud magasiniaidast vilja, kuid sellest polnud tahtnud jätkuda. Magasiniait saanud tühjaks ja pole muud midagi peale hakata kui surra. Kes sellest veel pääsenud eluga, nendel olnud järgmisel aastal nii palju vilja, et tasunud võla ja elanud ise rahuga edasi.“

86-aastane J. Esko: „Põhjasõja tagajärjel hakkas katk inimesi maha murdma. Kajamaa külas on jäänud järgi ainult üks inimene – Jaani talu peremees. Selle mehe nimi on Ants. Et katk edasi ei leviks, on Ants teised surnud viinud Jaani mäele ja matnud nad sinna.“

Jaan Somberg: „Hüüdiaugu mägi on Kajamaa külas Jaani krundis. See on katku- ja kooleraaegne matusepaik. Üks vana mees vedanud valge härjaga sinna surnuid. Katk käinud musta mehena ja kurjavaimuna öösel ringi ja torkinud inimesi. Kes üleval olid, need jäid ellu, kes magasid, surid. Ja vähe jäänud neid järele Kajamaa külla, vist üksainuke mees.“

L. Kerde: „Kohaliku Jaani tallu

väljamäel on maetud surnuid. Igal vana-aasta õhtul oli seal suur tulelõke ja surnukehad tantsinud selle ümber.“

Üles on kirjutatud ka üks pärimus, mis süüdistas kõigis hädades mõisnikku: „Saku Pagu (mõeldud on Saku mõisnikku Valerian von Baggot) tegi loomakatku. Laskis üht juuti mingisugust pulbrit kül-vata metsadesse. Haigus tungis Harkust Sakuni ja Nehatuni, kaugemale ei läind. Mõisnikud tegid ka inimestele katku.“

Pärimuse kohaselt asus katkukalm ka Tõdva kõrtsi mäel ja Saustinõmme külas – Sepa talu põllul katkukalme juures kasvanud Kella mänd, mille otsa oli matuseteenistuse aegu tõmmatud väike kirikukell.

Lääne-Euroopas oli levinud komme püstitada tänusambaid katkust pääsemise tähistamiseks. Eestist õnnestus leida vaid üks katkuohvritele pühendatud mälestusrist Jõelähtme kihelkonnast.

RAHVAARV IKKAGI KASVAS

Vaatamata sellele, et suremus oli mitmel põhjusel kõrge ka järgnevatel aastail, hakkas rahvaarv siiski kasvama.

Andmeid elanike arvu kohta leiame **adramaarevisjonide ja hingeloenduste** dokumentidest, mida viidi läbi eelkõige maksude määramise eesmärgil. Esimene adramaarevisjon Eestimaal (Põhja-Eestis) viidi läbi 16. sajandil. Kokku

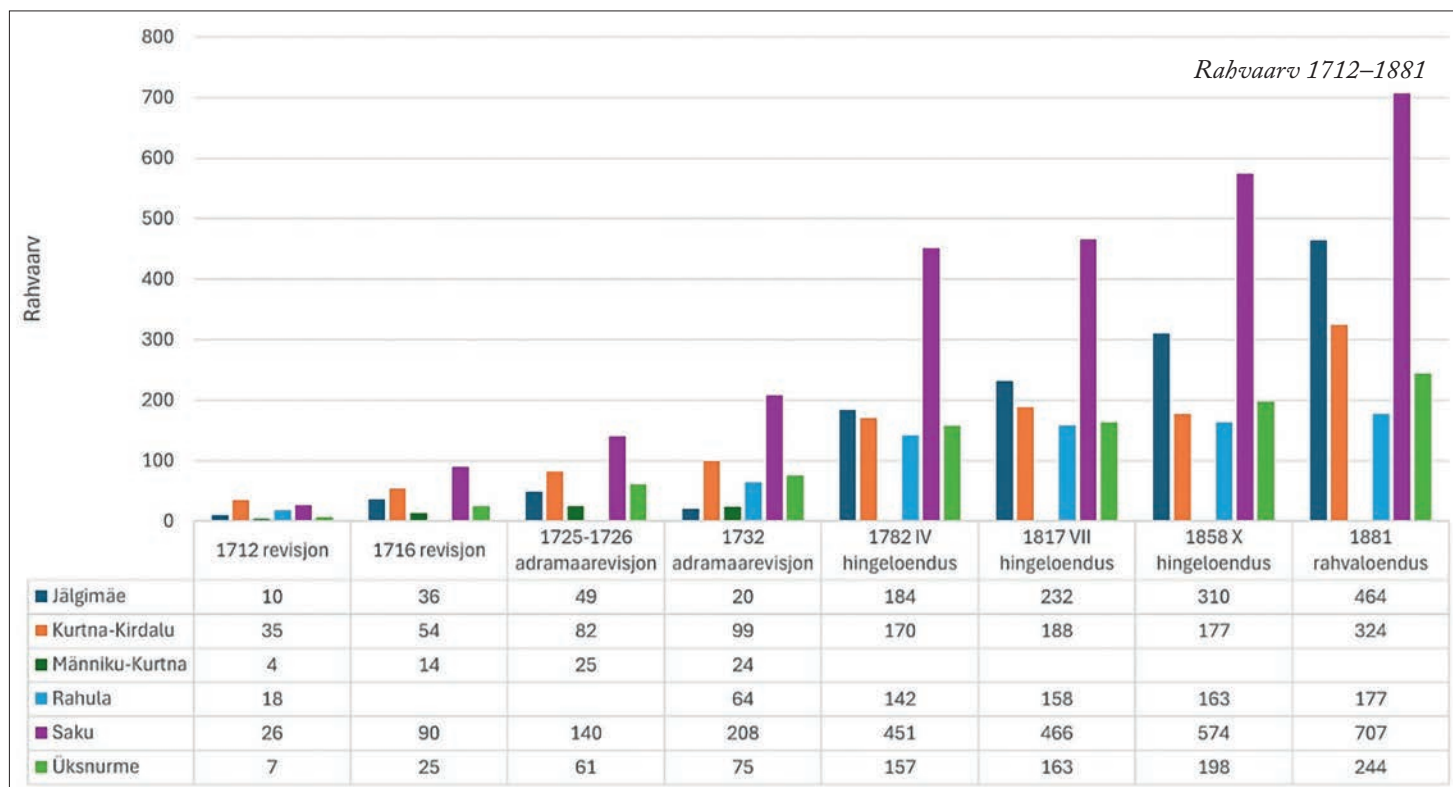
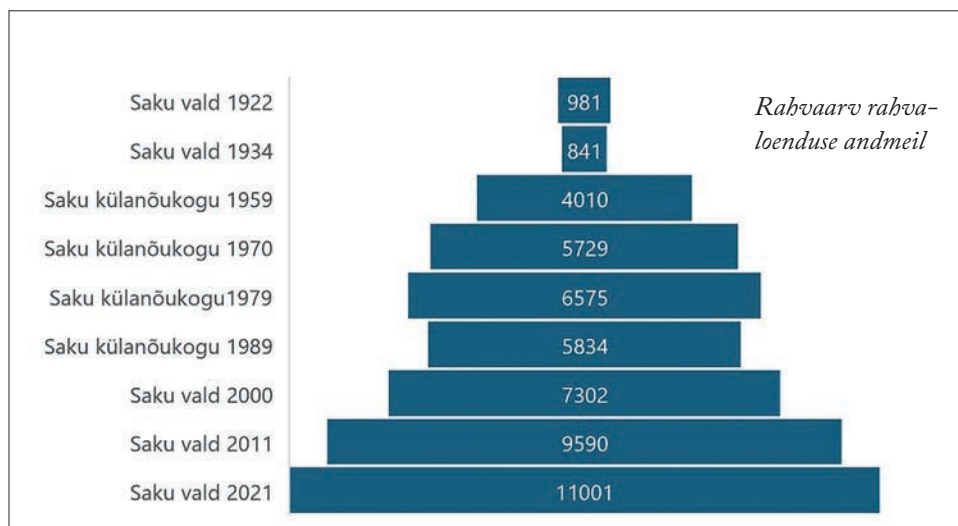
korraldati aastail 1725-1774 kaheksa revisjoni. Adramaarevisjonide käigus koguti andmeid tööjõuliste inimeste, alla 15-aastaste laste ning vanade ja vigaste, samuti sulaste ja tüdrukute kohta. Hingeloenduste andmed näitavad loenduse ajal maal elanud ja registreeritud talupoegade arvu. Puuduvad nn vabade ja võõraste inimeste kategooriasse kuulunud talupojad, kelle arvestamine üksikute loenduste ajal oli erinev, ja vabad inimesed (kodukooliõpetajad, valitsejad, sekretärid, raamatupidajad, arstid jt). Hingeloendusi korraldati aastail 1782-1858.

Esimene enam-vähem kogu Eesti territooriumi haarav **rahvaloendus** korraldati koordineeritult Eestimaal ja

Liivimaa kubermangu statistikakomitee poolt 1881. aastal. Põhiline rahvastiku arvestuse üksus oli tollal ajalooliselt kujunenud kirikukihelkond, loendusi korraldavad üksused olid aga mõisad.

Eesti Vabariigi loomisega kaotas mõis kui haldusüksus tähenduse. Rahvaarv selgitati välja rahvaloenduste käigus. Rahvaloendused viidi läbi 1922., 1934. ja 1939. aastal. Nõukogude ajal toimusid rahvaloendused aastatel 1959, 1970, 1979 ja 1989. Pärast taasiseseisvumist viiakse rahvaloendusi läbi iga kümne aasta järel.

1992. aastal vallaõigused taastanud Saku valla esimesed rahvastikuandmed pärinevad 1994. aastast – vallas elas 5901 inimest.

Saku Sporting esimese meistriliiga hooaja järel: südamlük tänu ja positiivselt tulevikku

ANDRES MÄRSO | mänedžer

Saku Sportingu saaljalgpalli meeskond on edukalt selja taha jätnud ajaloolise debüüthooaja Eesti saaljalgpalli meistriliigas. Teekond kõrgeimal tasemel oli täis nii väljakutseid kui ka väärtuslikke õppetunde, kulmineerudes igati väärika seitsmenda kohaga. Tulemus ei kindlustanud meile lihtsalt kohta järgmiseks hooajaks Eesti saaljalgpalli eliidis, vaid rajas tugeva vundamendi meeskonna edasisele arengule ja ambitsioonidele.

Esimene samm meistriliigas

Meie debüüthooaeg meistriliigas kujunes tõeliseks proovikiviks. 14 kodus ja võõrsil peetud lahingut tõid esile meeskonna sisu ja võitlusvaimu. Kolm võitu ja kaks viiki on positiivne algus esimese meistriliiga tsükli kohta, mis talvisel perioodil kestab viis kuud. Hooaja jooksul suutsime vastaste väravavõrku saata 46 palli – keskmiselt 3,3 tabamust mängus. Tõsi, 67 sisse lastud väravat näitavad selget arenguruumi kaitseliinis, kuid just õppetunnid vormivad tugevaks ja sihikindlaks.

Enamat kui mängud

Meeskonna kapten Jaan-Kristjan Kaalma võtab esimese hooaja kokku mõttega, mis ulatub kaugemale tulemustabelist: „Hooaeg on olnud enam kui lihtsalt mängud ja punktid. See on võimalus tunnetada spordi ühendavat jõudu Saku valla kogukonnas. Eelkõige peame oluliseks panustada oma noortes, sest sport, eriti just meeskonnamängud nagu ka saaljalgpall, õpetab koostööd, dissipliini, sihikindlust ja toetab tervislikke eluviise. Meie unistus on olla Saku noortele eeskujuks, näidata, et ka meie kodukohast on võimalik jõuda Eesti spordi tippu. Meie ukseid on avatud igale noorele, kes soovib saaljalgpalli proovida ja areneda.“

Esimese hooaja soe vastuvõtt ja saaljalgpalli liiga üldine kasvav populaarsus näitavad, et spordiala kõnetab järjest rohkem inimesi. Saku Sporting soovib olla selle positiivse trendi eestvedaja kohalikul tasandil, pakkudes noortele mitte ainult sportimisvõimalust, vaid

Meistriliiga debüüthooajal peeti 14 matši.

Foto: Eesti Jalgpalli Liit

Meeskonna kapten Jaan-Kristjan Kaalma.

Foto: Kristina Kaiva

ka põnevat vaba aja veetmise viisi ja ühtekuuluvustunnet. Kutsume kõiki Saku noori tulema meie mängudele uuel hooajal, et tunda seda energiat ja võib-olla leida endale uus kirk saaljalgpalli näol.

Publik on hindamatu tugi

Saku Sporting ei oleks see, mis ta on, ilma suurepärase fännide ja toetava kogukonnata. Iga kodumäng, iga ergutushüüe tribüünidelt on andnud meile lisajõudu ja motivatsiooni. Hooaja jooksul jagas meiega oma spordirõõmu keskmiselt 102 silmapaari kodumängu kohta. Väga eriline oli kohtumine Narva Unitediga, mis tõi tribüünidele rekordilised 143 inimest.

„Meie fännide kohalolu, nende energia ja usk meisse on hindamatu,“ ütleb meeskonna kapten Kaalma. „Narva mängu atmosfäär näitas eriti hästi, kui palju me uue spordiala näol korda läheme. Huvilised meie mängudel on enam kui lihtsalt pealtvaatajad – nad on meie meeskonna süda ja hing. Täname kõiki südamest!“

Saaljalgpalli ühine kasvulugu

On rõõm tõdeda, et meie debüüthooaeg langes kokku Eesti saaljalgpalli üldise renessansiga. Hooaja jooksul registreeriti lausa 30% suurune hüpe pealtvaatajate arvus, kokku kogunes liiga peale tribüünidele muljetavaldavad 10 985 inimest. Erinevates liigades osales aga üle 2500 mängija ning tribüünidele jõudis enam kui 21 000 pealtvaatajat.

Uutele väljakutsetele vastu

Vaadates tulevikku, on Saku Sporting ambitsioonikas ja sihikindel. Oleme valmis õppima esimesest hooajast, lihvimas oma oskusi ja astuma järgmisel hooajal väljakule veelgi tugevamana. Ründepotentsiaal on ambitsioonikas, nüüd keskendume kaitsemängu kindlustamisele ja meeskonna ühtse terviku tugevdamisele. Uus hooaeg, mis algab eeldatavasti juba oktoobris, toob kaasa uued väljakutsed ja võimalused. Teame, et saame loota toetavale kogukonnale ja ootame põnevusega, et saaksime taas koos teiega tribüünidel jagada saaljalgpalli kirge.

Aitäh kõikidele toetajatele ja huvilistele ning kohtume saalis!

Sammuvõistlus ja Saku Kevad kui kevadised liikumisvedurid

KRISTJAN PUUSTUSMAA | #sakuliigub projektijuht

Meie sotsiaalne eksperiment – Saku Sammuvõistlus kaasas seekord kõiki Saku koolide liikumistunde. Täiendavalt võtsid osa ka lapsevanemad. Seekordne sammuvõistlus ei pannud inimesi ainult liikuma, vaid ka arutlema liikumisharrastuse ja tehnoloogia teemadel. Arutelude käigus selgus, et kuigi liikumine on vajalik, ei võta iga inimene või osaleja seda iseenesest mõistetavalt. Osalejate kaasamise protsess on sama pikk kui kogu ürituse planeerimine ja läbiviimine kokku. Aga just nii need suured ettevõtmised ongi – avalikud võistlused ei pruugi sobida igaühele.

Täname südamest Kajamaa, Saku ja Kurtina kooli, et saime võimaluse läbi viia tore ühisprojekt. Meie koolidest osales Fitsphere äpi kaudu kokku 508 inimest: Kajamaa koolist liikusid 15 töötajat ja 17 õpilast, kes kokku kõndisid 6 233 760 sammuga. Parim sammukoguja oli **Simmo Sirel 601 200 sammuga**.

Kurtina koolist osales 21 töötajat ja 96 õpilast, kes kokku kõndisid 21 440 049 sammuga. Parim oli **Triin Tubala**, kes sammus **708 274 sammuga**.

Saku koolidest olid meiega 40 töötajat ja 319 õpilast, kes kokku kõndisid 54 049 606 sammuga. Parim oli **Kirte Katrin Sarevet**, kes sammus **518 496 sammuga**.

#sakuliigub sammuvõistlusel osales 280 inimest, kes käisid kokku 64 253 341 sammuga. Parim oli **Olari P**, kes kõndis

rekordiliselt **1 063 236 sammuga**. Kogu valla peale kõnniti äpi arvestuse järgi müstiliselt **145 976 756 sammuga**. Arvestuslikult läbisime kokku **116 781 km**, ehk jalutasime Eestile 154 ringi peale. Tänu sellele, et eelistasime autosõidule jalutamist, jätsime keskkonda paiskamata 38,85 tonni CO₂. **Saku Õlletehas** toetas parimaid osalejaid värskendava joogiga.

Kergejõustikuvõistlus Saku Kevad

Iga kevade maikuus tulevad vaprad kergejõustikuhuvilised Saku Spordikeskuse staadionile kokku ja teevad ühe toreda võistluse, suur tänu kõigile

vapratele osalejatele ja kaasaalajatele! Tänu teile sai staadioni kergejõustikuala traditsiooniliselt rahvast täis ja võistlusvaimu jagus õhtuni.

Toetasid Saku Valla Spordikeskus, Sparta Spordiklubi ja Saku Õlletehas.

Fotosid ja tulemusi näeb lingilt

<https://bit.ly/4kMcKqS>

või QR koodiga

2015 sündinud tüdrukute 60 m jooksu parimad: I Anneke Piip, II Kertu Kand ja III Nane Martin.

Foto: Kristjan Puustusmaa

Veteransportlane võitis Taipeis neli medalit

Saku Sõnumid

World Masters Games (veteransportlaste olümpiamängud) toimusid 16.–30. maini Taiwanis, Taipei ja New Taipei miljoni-linnades. Mängudest võttis osa üle 25 tuhande sportlase enam kui 100 riigist. Võistlused toimusid 35 spordialal erinevates vanuseklassides (35+ kuni 90+). Eelmised WMG võistlused toimusid 2017. aastal Aucklandis, sest 2021. aastaks kavandatud mängud Jaapanis lükati koroonakriisi tõttu edasi.

Ivar Raig osales Taipei mängudel kolmel võistluslal ning võitis kokku neli uhket medalit. Ülekaaluka võidu ja kuldmedali sai

ta meeste 70+ vanuste kõrgushüppes, samuti tuli kuld 3x3 korvpallis. Hõbemedalid sai meie veteransportlane kaela kaugushüppes ja Kalev 70+ meeskonna koosseisus tava-korvpallis. Sellega oli ta Eesti edukaim võistleja Taipeis.

Raig osales Taipeis ka WMG esimesel sporditeaduse konverentsil, kus käsitleti eakate sportimise, tervise ja toitumise probleeme.

Parimaid autasustati medalitega, mis on pälvitud kõrge tunnustuse disaini eest, medaliga koos anti ka võistluste maskott. Foto: Merilin Piirsalu

Päev, mis jääb terveks eluks meelde

ELERIIN ELLER, AIGI KASEMAA | Saku Gümnaasium

Foto: Toomas Uiho

On 5. juuni hommik. Taevas on pilvine, kuid kusagilt kaugusest kumab päike. Käivad viimased ettevalmistused, et suur spordipidu – Saku Gümnaasiumi kooli-olümpiamängud – võiks alata. Põhikooli staadion täitub vähehaaval õpilaste ja õpetajatega. Õhus on tunda ootusärevust.

Avatseremoonia algab hoogsa tantsunumbri, mille seadis JJ-Street tantsukooli õpetaja Erika Kesvatera. Ametliku avakõne peab Eesti Olümpiakomitee president Kersti Kaljulaid. Kõlab ka spetsiaalselt kooliolümpiamängudeks loodud regilaul. Päevajuhi rollis on 11. klassi õpilane Lisette Pentinen, kelle kindel hää ja soe energia hoiavad kogu päeva ühtsena. Emotsioone ja rõõmu aitavad üleväl hoida lõbusad maskotid – Vembu ja Tembu ning meie oma jänes Saku, kooliolümpia ametlik maskott. Päeva lõpetab meeleolukas lõputseremoonia, kus esineb 2025. aasta parim räppartist sām.

Jagatakse olümpiale väärilisi auhindu: esikoha saab Jaapan (4G, G10-2), teiseks tuleb Tansaania (3D, G11-3) ning kolmandaks Paapua Uus-Guinea (5C, 9C). Eriauhindadega tunnustatakse Rootsit (1B, 7E) kõige ühtsema väljanägemise eest ning Kreekat (1C, 6B) kõige rohkearvulisemate dekoratsioonide eest.

Olümpiapäeval tegutsesid ka heategevuslikud olümpiaküla kohvikud. Oma panuse andsid 19 olümpiariiki 31-st. Kohviku eestvedaja Katrin Tamm sõnab siiralt: „Väga tore, et kooliolümpiat

on võimalik siduda heategevusega. Olümpiakülahohvikute tulu läheb ratastoolikurlingu segapaari toetuseks. Kogutud on 907 eurot ning kohvikut külastas ligikaudu 1500 huvilist. Oleme südamest tänulikud kõigile, kes panustasid!“

Kogu olümpiapäev oli jälgitav otse-ülekanadena. Kommentaatoritena astusid ülesse õpilased Kristo Palmiste, Marcel Elias Pil ja Perkel Kõrgesaar.

Kristo, kes täitis korraga nii kommentaatori, osaleja kui ka tehnilise toe rolli, lausus: „Suur aitäh Anettile ja Aigile – maailma kõige lähedamad inimesed, kellega koostööd teha. Ja muidugi tänud ka kõigile teistele, kes selle ägeda sündmuse õnnestumisele kaasa aitasid!“

Kooliolümpiamängud said tõepoolest teoks vaid tänu ühisele pingutusele – õpilased, õpetajad, lapsevanemad ja kogukond andsid oma panuse. Olümpiapäev polnud pelgalt spordivõistlus. See oli päev, mida iseloomustasid meeskonnavaim, hoolimine ja jagatud emotsioonid.

Tunnustame olümpiakomitee liikmeid, kelle töö oli hindamatu: õpetajad Kelli Välba, Kersti Vissov, Eleriin Eller ja Marju Telliskivi; koolijuht Keit Fomotskin; õpilaste esindajad Laura Abe ja Maya Lorena Medina; pühendunud lapsevanemad Aigi Kasemaa, Tarmo Henri Tamm ja Katrin Tamm ning spordi- ja kogukonnajuht Anett Kallion, kelle energia viis olümpia-aasta väärikalt finišisse.

Suur tänu ka kõigile toetajatele: Saku mini Rimi, Saku Läte, Corny, Pergale, Saku Lions, Saku Õlletehas, Saku Valla Spordikeskus, Saku Valla Kultuurikeskus, Saku Valla Noortekeskus, Saku Ehituskeskus, Kuulsaal, Flameguard Systems, Tallinna Botaanikaaed, Sofi Mängumaa, JJ-Street, Piltsberg, 24/7 Fitness, Vembu-Tembumaa, Lipuvabrik, Tallinna Vibukool ja Katrin Virula, Hilly tordid, Helive, kohvik UKAS, Rocco, Saku Vallavalitsus, Concertfilm ja Eesti Olümpiaakadeemia.

Kooliolümpiamängude päevajuht Lisette Pentinen võttis sündmuse kokku nii: „Kooliolümpia oli tõeliselt meeldjääv ja väga lahe. Terve päeva jooksul aitasid kõik üksteist, tehti koostööd, elati kaasa ning tunti siirast rõõmu ühise pingutuse üle. Päevajuhi rollis tundsin, kui väga igaüks tahtis endast parima anda. See ei olnud lihtsalt võistlus, vaid päev, mis ühendas erinevas vanuses õpilasi. Kooliolümpia näitas, kui oluline on meeskonnatöö ja kuidas spordil on oskus liita.“

Koolijuht Keit Fomotskin lisas: „Vaheldusrikas ja liikumisrõõmu täis olümpiapäev jääb kindlasti kauaks meelde. Eriti rõõmustas mind õpilaste võime oma võistkonnakaaslast toetada. Hindan väga ka sellele eelnenud nelja kuulist haridusprogrammi. Kooliolümpia on kahtlemata kogukonda ühendav suursündmus, mida tasub iga nelja aasta tagant korrata.“

VÄGA HÄSTI JA
ARUSAADAVALT
KORRALDATUD, KÕIK OLID
RÕÕMSAS TUJUS.
ERITI TÄNUVÄÄRT OLID
KOOLILÜMPIAMÄNGUDE
KÄSIRAAMAT, ILMA SELLETA
OLEKS OLNUD KEERULINE
ORIENTEERUDA.

Teele, lapsevanem

VÄGA HEA
ÜRITUS OLID.
NAUTISIN IGA
MINUTIT!

Kaire, õpetaja

KÕIK OLID VÄGA
LAHE,
OLEKS TAHTNUD
VÕITA.

Epp, 6. klass

MULLE MEELDIS KÕIGE
ROHKEM MEESKONNASUUSATAMINE, SEST SUUREMAD
LAPSED OLID SEAL MULLE TOEKS JA AITASID MIND.
SEE OLI HEA TUNNE!

Maia, 3. klass

NOORTEKESKUSE
TELGIS NÄOMAALINGUID TEHES SAIME
NII VÄIKESTELT KUI SUUREMATELT
ÕPILASTELT SIIRALT POSITIIVSET TAGASISIDET.
ÜKS ALGKLASSIDE ÕPILANE TEATAS, ET SEE
PÄEV JÄÄB TALLE TERVEKS ELUKS MEELDE,
SEST SEE ON LIHTSALT NII ÄGE!

Heleni, noortekeskus

AITÄH TEILE ÜLIMALT
POSITIIVSE, SOOJA NING
UNUSTAMATU VASTUVÕTU
EEST! KÕIGE LÄBIMÕELDUM
BÄKKAR, PARIM TOIT NING
ÄGEDAM TASS!

säm, peaesineja

VAATASIN LIVE ÜLEKANNET
JA OLEN VÄGA RAHUL, ET SAIN
ÜLEVAATE SEALT NING NÄGIN
MITME ALA JUURES TOIMUVAT. NÄIDATI
KA PUNKTIDE SEISU. POISID OSKASID
HÄSTI JA PÕNEVALT KOMMENTEERIDA
TOIMUVAT, VAHEPEALSED
OTSEREPORTAŽID OLID HEAD.

Miia, koolitöötaja

MULLE MEELDIS
BATUUDI TAKISTUSTERADA.
MA VÕISTLESIN 13-AASTASE
POISIGA JA LÄBISIN RAJA ENNE
TEDA! SEE OLI ÄGE TUNNE!"

Annabel, 1. klass

In memoriam Tiit Kuusk

22.06.1959–17.05.2025

Saku kogukond ja Eesti motosport on kaotanud ühe oma silmapaistva ja särasilmse liikme.

Ametlikest allikatest leiame Tiidu sportlastee kohta, et tehnika ja mootoripõrin on alati kuulunud tema elu juurde. 1979. aastal lõpetas ta autotehnikuna Tallinna Ehitus- ja Mehaanikatehnikumi. Motospordiga alustas Tiit juba 1976. aastal Kose AMK-s ning õige pea jätkus see Saku motoklubis legendaarse juhendaja Rudolf Krestinovi käe all.

Tiit on varakult silma paistnud sihikindluse ja endale esitatud kõrgete nõudmistega, mis viis teda peagi ka rahvusvahelistele radadele. Nõukogude Liidu meistrivõistlustelt teenis ta pronksmedali mootorratturite mitmepäevasõidus 125 cm³ klassis. Aastatel 1976–2002 krooniti Tiit Kuusk Eesti meistriks kokku 21. korral erinevates distsipliinides – mitmepäevasõidus, hipodroomisõidus, trialis, ringrajasõidus ning moto- ja talimotokrossis. Ta pälvis 1980. aastal ka meistersportlase nimetuse.

Eesti Mootorrattasporti Föderatsioon rõhutab oma järelhüüdes, et Tiidu panus ulatus kaugemale isiklikest võitudest. Ta oli pühendunud noorte motosportlaste toetamisele ning jagas oma kogemusi treenerina, õpilaste hulgas on ka tema poeg Edik Kuusk. Lisaks sportlikule ja juhendavale tegevusele oli Tiit Kuusk oluline taustajõud Eesti motosporti edendamisel. Ta oli meie koondise pikaajaline ja pühendunud toetaja, olles alati valmis panustama nii nõu, jõu, tutvuste kui ka vahenditega.

Aadu Sikk meenutab, et nad alustasid Saku motoklubis peaaegu ühel ajal. Tiit oli mitmekülgne mees, tegi edukalt väga erinevaid motoalasid ja proovis kätt isegi autorallis, aga tema trumpala oli mootorirataste mitmepäevasõit. Nõuka ajal tuli võistlejatel seal erinevate sõiduetappide vahel isegi püssi lasta ja granaati visata.

Inimesena oli Tiit Aadu meelest pigem lühikese jutuga, rohkem tegude mees. Imetusväärne, kui palju tal jätkus jõudu. Viimasel ajal oli tema üheks tegevuseks ATV matkade korraldamine.

Andres Krestinov räägib, et Saku motoklubi ja motokross on olnud Tiidu, Aadu, tema ja teiste tuntud motomeeste parimatel kümnenditel Saku põhiline kaubamärk. Küsiti, mille järgi teatakse Sakut paremini, kas õlle või motosporti järgi. Viimane oli kuulus tunduvalt suuremal alal. Kui nende punt läks trenni, siis

olid ainult kõvad mehed, kes tahtsid väga hästi sõita. Sakus võis tavaline treeningpäev tähendada, et liidu meistrid ja Eesti meistrid pandi koos joonele. Ühes poris ja samas käinas kasvanud kutid olid ka suurtel võistlustel üksteise peamised konkurendid. Mäletatakse meistrivõistlusi, kus Saku poisid napsasid kõikide alade võidud. Siin tuleb spordimehe tugevus esile. Andres ütleb, et kui tema jäi motokrossi juurde, siis Tiit proovis mitmeid alasid, mille jaoks klubil rattad olemas olid. Ta suutis parim olla ka mitmel alal korraga.

Tiit oli Andrese sõnul väga abivalmis mees. Oma tohutult suures tutvusringkonnas jõudis ta huvi tunda, kuidas teistel läheb, muretses ja võimalusel aitas. Elas hoolega tänastele sõitjatele kaasa.

Tuli Tiidu aeg Saku motoklubi vedada. Ajad olid muutunud, nõukaaja rattad ei püsinud enam konkurentsisis ja vanad sõitjadki vaatasid mujal ringi. Tiidu suureks motivaatoriks oli oma poja Ediku ja tema põlvkonna rajal hoidmine. Ta suutis poisse motiveerida, tehti entusiasmiga kõva trenni ja jõuti heade tulemusteni. Oli alati olemas teerajajana ja põlvkonna kujundajana.

Nagu kogu elu, nii käis ka lahkumine mootoripõrinaga. Tiit Kuusk hukkus Soomes 17. mail traagilises kopterihõnnetuses.

Saku Vallavalitsus avaldab kogu Saku kogukonna nimel sügavat kaastunnet Tiidu lähedastele, pereliikmetele ja aatekaaslastele.

Tanel Ots, abivallavanem

Meie seast on lahkunud
hea sõber

TIIT KUUSK

Sind meenutades tulevad
meelde naer, vestlused ja ühised
hetked – jääd meie südamesse
igaveseks.

*Vaikides lahkusid, jättes vaid
mälestuse,
Sõnadeta õpetuse, jälje meie ellu.
Aitäh, et olid osa meie teekonnast.*

Avaldame siirast kaastunnet
kõigile lähedastele ja jagame
teiega leina.

Saunapoised

*Elu on kui tundmatu tee,
iaal ei tea, millal lõpeb see.*

Südamlik kaastunne Üllele,
Liisile, Edikule ja Andyle kalli
abikaasa, isa ja vanaisa

TIIT KUUSE

kaotuse puhul.

Rene perega

*Elu on laul,
on habras ta viis.
Heliseb hetke
ja katkeb ta siis ...*

Meie sügav kaastunne Edikule,
Liisale ja Cocole isa, äia
ja vanaisa

TIIT KUUSE

traagilise surma puhul.

Kati, Urmas, Alle ja Ahti

Tiit ei ole lahkunud,
ta on meiega koos
mälestustes-eluloos.

Sügav kaastunne sulle, Ülle
ja sinu pere, armsa

TIIT KUUSE

kaotuse puhul.

Endised töökaaslased Reet,
Tiina, Alma, Aime, Maila

JUUNI-JUULI 2025 SAKU TOOMASE KOGUDUSES

N	22.05	kell 18	Osadusgrupp Roomakirjaga
P	22.06	kell 11	Jumalateenistus
P	29.06	kell 11	Jumalateenistus
P	06.07	kell 11	Jumalateenistus
P	13.07	kell 11	Jumalateenistus
P	20.07	kell 11	Jumalateenistus
P	20.07	kell 19	Kontsert „Taevased helid“ Sopran Kadi Kõrvek, klaver Tiia Tenno (pilet 10–15 eurot)
P	27.07	kell 11	Jumalateenistus

* NOORTELAAGER JäPe 10.–13.07 Puhjas, vanusele 13+
Lisainfo: k.rikainen@gmail.com

* SAKU LASTELAAGER 15.–17.08, 8–12-aastastele lastele.
Kontakt ave.molster@eelk.ee

* PALVEHOMMIK KIRIKUS teisipäeviti kell 9,
Lisainfo: ariel.suvari@eelk.ee

* VASTUVÕTT koguduse kantseleis ja avatud kirik: T 10–12 ja N 16–18

Koguduse õpetaja Ariel Süvari,
tel 551 5716 / ariel.suvari@eelk.ee
Saku Toomase kirik, Küttsu 2, Saku alevik.
Koduleht: saku.eelk.ee

EKNK Saku Koguduse Jumalateenistused
toimuvad igal pühapäeval

Samal ajal toimub Kell 11.00, Nurme 3a
lastele pühapäevakool.

Tere tulemast!
www.eknksaku.ee

AEG KOHTUDA
SAKU NELIPÜHI KIRIK

EESTI KRISTLIK
NELIPÜHI KIRIK

MÄLESTAME LAHKUNUID

TIIT KUUSK
MARGUS PETROV
SANDER TIKERPUU

TIIA PAIDE
HELLE TUVIK

Mälestame head naabrit

TIIT KUUSKE

Avaldame kaastunnet
lähedastele.

Perekond Kangro

Meie siiras kaastunne

Üllele perega kalli

TIIT KUUSE

kaotuse puhul.

Ülle ja Mart perega

Mälestame

TIIT KUUSKE

ja avaldame sügavat kaastunnet
lähedastele armsa abikaasa,
isa ja vanaisa ootamatu kaotuse
puhul.

Marvo perega

Mälestame kauaaegset endist
Päikesekilli töötajat ja lasteaia
laulu sõnade autorit

MAILI ORAVAT

Avaldame kaastunnet
lähedastele.

Lasteaia Päikesekild pere

Inglite juurde on lahkunud
Saku Kultuurikeskuse
portselanmaali ringi
pikaajaline liige

RIINA MELLIKOV

Mälestus jääb kaunites
portselanmaalides.

Kultuurikeskuse portselanmaali
ringi liikmed

Mälestame head naabrit

TIIT KUUSKE

ja avaldame sügavat kaastunnet
perele.

Perekond Lember

Korteriühistu Teaduse 8
mälestab

TIIA PAIDET

Südamlik kaastunne
pojale perega.

*Päike loojus, ei teadnud siis veel,
et Sina me juurest oled kaugele
teel ...*

MARIO BERK

08.10.1981 – 28.06.2024

Kallist poega, venda
ja onu mälestavad esimesel
surma-aastapäeval vanemad
ja õde perega.

Mälestame alati abivalmis ja
toimekat Kingu tänava hinge

TIIT KUUSKE

Sügav kaastunne omastele.

Juhani perega

Avaldame sügavat kaastunnet
Martinile perega armsa ema
ja vanaema

TIIA PAIDE

kaotuse puhul.

Mälestavad endised
töökaaslased Eesti Maaviljeluse
Instituudi taimekaitse
osakonnast

Sügav kaastunne lähedastele

TIIT KUUSE

kaotuse puhul.

Saku Valla Spordikeskus

Jääme Sind mäletama!

MARGUS PETROV

21.02.1972 – 24.05.2025

Lapsepõlvesõbrad

Mis juhtus

► 19. mail kell 09.39 teavitati
häirekeskust, et Sausti-
nõmme külas Tallinna
ringteel põleb veoauto ratas.
Nõmme päästjate jõudes oli
põleng suuresti sumbunud.
Päästjad jahutasid ratta
maha ning veokijuht jäi oma
masinaga edasi tegelema.
Arvatav põlengu põhjus on
tehniline rike.

► 29. mail kell 9.32 teavi-
tati häirekeskust, et Saku
alevikus Tallinn-Saku-Laagri
teel on juhtunud auto ja
kaubikuga liiklusõnnetus.
Sõiduauto oli õnnetuse
tagajärjel kraavi lennanud.
Kiirabi viis sõiduauto juhi
haiglasse täiendavasse
kontrolli. Päästjad ühen-
dasid lahti hübridi ajamiga
sõiduauto aku, reguleerisid
liiklust politsei saabumiseni
ning puhastasid tee auto-
juppidest.

► 7. juunil kell 0.08 vajati
päästjaid Sausti nõmme
külla Tallinn-Rapla-Türi teele,
kus teataja oli otsa sõitnud
põdrale. Õnneks teataja viga
ei saanud, kuid põder lebas
surnuna keset teed. Saku
vabatahtlikud tõmbasid kor-
juse teelt ning märgistasid
tema asukoha jahimeestele.
Sõidutee puhastati ning
autoomanik tegeles oma
masina teistsaldamisega.

KUHU MINNA

- ♦ Kuni 31.07 on Saku Vallaraamatukogus avatud Ingmar Muusikuse fotonäitus „Soos“. Näituse pildid on tehtud enamasti Lõuna-Kõrvemaa soodes, mis on Ingmar Muusikuse elupaigale Paidele lähim loodusmaastikuala, kus leidub erinevaid sootüüpe, suuri ja väikeseid soosaari, jõgesid ja allikaid.
- ♦ Kuni 29.08 on Kiisa raamatukogus avatud näitus „Ajaloolised maakaardid Enn Soosaare kogust“. Näitusel on eksponeeritud turismi- ja maakaardid ning linnaplaanid pärinevad algupäraselt ilmselt Enn Soosaare isalt, Albert Soosaarelt (1906-1995), kes oli eesti vaimulik.
- ♦ 20.06 kell 12 Saku Gümnaasiumi 47. lennu lõpuaktus, Teaduse 1, Saku Gümnaasiumis.
- ♦ 21.06 kell 19 Saku valla jaanituli, Rehe küüni õuel. Üles astuvad Puhkpilliorkester Saku, rahvalikku muusikat mängiv tantsuorkester Väikeste Lõõtspillide Ühing ja pärimusmuusikute punt Kvintarid.
- ♦ 10.07 kell 21.15 Päikeseloojangu rattamatk Tõdva sillale, matk algab Saku Valla Spordikeskuse A-hoone parklast. Sõit sillale kulgeb mööda Soo teed ja sillal ootab kõiki väike üllatus.
- ♦ 13.07 kell 14 Väljasõit Kolga mõisa, etendusele „Öökuninganna“. Start Sakus, Teaduse 1. Lisainfo telefonil 5145 731.

Rohkem infot sündmuste kohta www.sakuvallakalender.ee

ÜRITUSED EAKATELE

- ♦ Kohviklubi igal teisipäeval ja neljapäeval kell 10 Saku Päevakeskuses.

Rohkem infot koolituste, ringide, ühenduste ja teenuste kohta www.sakuvald.ee/eakatele.
Päevakeskuse sündmuste kohta saab infot ka telefonil 604 1731.

SAKU VALD

LIIGUB

SPORTRENT.EE

Saku väljakud

juuni 2025

SAKU VALD

LIIGUB

Päikeseloojangu rattamatk

Tõdva sillale

Matk algab 10.07.2025 kl 21.15

Saku Spordikeskuse parklast

PÄIKE LOOTUB UMBES KL. 22.30

Briketi poisid

www.briketipoisid.ee

Kütmisest saab sõidunauding!
Võida auto päriseks!
Ajavahemikul 01.05.2025-30.04.2026

Võida Peugeot 208 päriseks!
 Juuni auhinnafond - 20 finalistit autoloosi,
 2x70 eur Pühaste TAPROOM TLN kinkekaart

Pühaste TAPROOM TLN
 Rotermanni 2, Tallinn

Kingitustega tutvub briketipoisid.ee ja FB lehel

Parimate hindadega tutvub www.briketipoisid.ee

Vaheloosid iga kuu 07 kuupäeval.
Peauhind loositakse välja 19.05.2026.

JAKDISAIN

PÄIKSEKAITSEKILED

HOONETELE TÕHUS KAITSE SUVEL
 LIIGSE KÜUMUS EEST

HOIAB KOKKU JAHUTUS- JA KÜTTEKULUSI

SÕIDUKITE DISAIN

KLEEBISED JA KLAASIDE TOONIMINE

ÜLEKILETAMINE

PPF VÄRVIKAITSE

UURI LÄHEMALT

Sõbra tee 2, Jälgimäe küla, Saku vald

Tel. 6500 712, info@jakdisain.ee

 TaimAUT
 suvi 2025

7-16 aastastele
 tüdrukutele ja poistele

LASTELAAGRID

**KLOOGARANNAS,
 VAREMURRUS
 JA
 PÄRLSELJAL**

TOITLUSTUS:
 3 KORDA PÄEVAS JA ÖHTUOODE
 Hinnad alates: 197 €

www.taimaut.ee
 info@taimaut.ee
 +372 520 4057

Ise püüad, ise sööd!
Parim kala valik,
parim hind.
Söö siin või võta
kaasa!

JÕGISOO

FORELLIPÜÜK

Rohkem infot forellipuuk.ee
 Tel 505 4350, broneerimine 509 7333

Jõgisoo Forellipüük

Kuulutused

- ▶ Ostan kokku autosid. Sobivad igas seisukorras. Autode arvelt kustutamine. Järgi tulemine puksiiriga. Telefon 5345 1955, e-mail autosober@gmail.com. Kuulutus ei aegu.
- ▶ Kogenud puuhooldajad teostavad ohtlike puude raiet ja puude hoolduslõikust. Teostame puude tervisliku seisundi hindamist. SOODSAD HINNAD. Tel 522 0321, www.arbormen.ee.
- ▶ Väljaõppinud puulangetajad lõikavad parima hinnaga ohtlikke puid, teostame kändude freesimist. Puude üldseisundi hindamine ja konsultatsioon on tasuta. Tel 513 3458, info@ohtlikpuu.ee, www.ohtlikpuu.ee.
- ▶ LEHMA KÕDUSÕNNIK 30L/kott. KUIV KÜTTEPUU võrkkotis 30/40/50 cm. Tammaru Farm 523 8852, www.tg.ee.
- ▶ KÜTTEPUUD Müüa toored-kuivad küttepuud segalehtpuu, sanglepp. Võrgus 40L kuiv lepp/kask. Võrgus halujäägid (5–25cm) Tel 504 2707.
- ▶ Noor pere ostab kinnisvara: suvila; maatulundusmaa, korter jne. Pakkuda võib igas seisus kõike! Tel 5855 5575.
- ▶ Expert Hooldus pakub kvaliteetseid teenuseid: katusepesu, rennide puhastust, akende-, sillutise-, fassaadipesu, viljapuude lõikust ja haljastuse hooldust. Teeme teie kodu ja aia puhtaks ja hooldatuks! Tel 5650 3489, info@experthooldus.ee.
- ▶ ELEKTRITÖÖDE TERVIKLAHENDUSED: projekteerimine, paigaldamine ja hooldus. Energiakulude audit ja nõustamine, sise- ja välielektritööd, elektriautode laadijad, valgustus- ja nutikodu lahendused, tänavavalgustus. Tel 5315 2851, elektritood@gmail.com
- ▶ Müüa lõhutud toored ja kuivad küttepuud koheletoomisega. Hall lepp, sanglepp, kask. Küttepuud võrkkotis 50L. Tel 509 9598, www.pakhalupuu.ee, e-post pakhalupuu@gmail.com.
- ▶ Okste jt aiajäätmete äravedu, murdunud okste lõikust, hekkide pügamine, muru niitmine, trimmerdamine, kruntide korrastus, peenarde rohimine, tänavakivide pesu. Kontakt trimhek@gmail.com 589 77 133.
- ▶ Kutselise korstnapühkija teenused, küttekehade parandus. Tel. 51 980 980, tulituli.ee.
- ▶ Ostan nostalgilisi nõusid ja serviise, vaase, keraamikat. Lisaks nahast karpe, seinapilte, kellasid, kujusid, merevaigust ehteid, prosse, sõlgi. Erinevate retro esemete ja kolimisjääkide ost! Tulen ise kohale – raha kohe kätte! Tel 5356 0761, Liina.
- ▶ Kutsetunnistusega korstnapühkija, 4. tase. Töötan kiirustamata, töö puhas ja korralik. Tel 56 890 125, e-post: kuldnoop@gmail.com.
- ▶ Ostan maatüki või vana suvila Saku alevikku/valda. Portaaside kuulutustega kursis, 5621 2231, keijokelement@gmail.com.
- ▶ Pakun akende pesu teenust Sakus, tel 5855 8078.
- ▶ Kivikorstnate ehitamine ja remont. Tel 518 8889, www.korstnad.ee.
- ▶ Arboristi teenused: (ohtlike) puude raie, hooldus- või kujunduslõikust, Hekkide pügamine, viljapuude hooldus, kändude freesimine. Olemas vastutuskindlustus ja kutsetunnistus. Marek, tel 525 1330, www.mwww.ee.
- ▶ Abi maja kasutusloa või ehitusloa ajamisel. Hoonete seadustamine ja projekteerimine. Tel 5656 2894, majapaberid@gmail.com.
- ▶ Pakun muruniitumise ja trimmerdamise teenust. Kevadel ja sügisel ka lehekoristust. Helista ja küsi lisa – 5399 3595.
- ▶ Pakun hekkide, pöösaste ja õunapuude hoolduslõikuse teenust. Soovi korral ka peenarde hooldust. Helista ja küsi lisa – 5397 7347.
- ▶ Müüa toored ja kuivad küttepuud – lepp, sanglepp, kask. Metsakuiv okaspuu. Kogus alates 7 rm, transport hinna sees. Lisainfo ja tellimine tel 5551 8498.
- ▶ Eterniit ja profiilplekiga katuseetööd. Majade ja hoonete ehitus. Fassaadide soojustamine ja viimistlus.
- ▶ Kortermaja trepikodade renoveerimine, mehitus@gmail.com, 5352 9476.
- ▶ Soovin osta garaaži Sakus. Võib vajada remonti. Tel 5621 1762.
- ▶ Viin tasuta ära teie vanametalli, mis on kodus teile jalgu jäänud. El mootorid, el pliivid, vajad akud, el kaablid ja kõik muu, mis on metallist. Ka väikesed kogused. Helista 5621 1762.

VEE JA KANALISATSIOONI TRASSIDE EHTUS

- PROJEKTEERIMINE
- KOOSKÕLASTAMINE
- VÄLISTRASSIDE EHTUS

HALJASTUS

**TÄNAVAKIVIDE PAIGALDAMINE
MINIEKSKAVAATORI RENT JUHIGA**

+372 56848690

DVSLEON.OU@gmail.com

- Eramu, korteri ning äripindade ehitustööd
- Tänav ja äärekivide paigaldus
- Haljastustööd
- Piirdeaedade ehitus
- Ehitusmasinate teenused koos juhiga

Kontakt: 58 439 879, info@sakuehitus.ee, www.sakuehitus.ee

KODUKASUKAS OÜ

KOOS IDEEST TEOSTUSENI

Puitfassaadid
Katuseetööd
Terrasside ehitus
Katusealuste väljaehitus
Kuurid, lehtlad jt
väikehooned

+372 5197 4475
info@kodukasukas.ee
www.kodukasukas.ee

KINO
sinu koduhoovi,
randa või
matkale!

Rendi
nutiprojektor
ja 120-tolline
ekraan

SAKUKATELE ERIHINNADI!
WWW.RAINBOWRENT.EE

B - HOONE

SPORDISAAJALISE SUVISED

LAHTIOLEKU AJAJAD

L - P 10.00 - 22.00

Ristsõna koostas Viljar Kimmel.

MEISTERVIIMISTLUS^{ee}

KORTERI ja VANNITOA remont
100% tervikliku lahendusena

meisterviimistlus.ee
tel 5620 8888
info@meisterviimistlus.ee

elektr^{ee}

Elektrikilbid
Pistikupesad
Lülitid
Valgustus
Kodumasinat
ühendamine
Elektriauto
laadijad
Küttegaablid
Soojuspumpade
ühendamine

Kaamerad
Internetipistikud
Signalisatsioon

NÕRKVOOLU ja ELEKTRITÖÖD
elektr.ee
tel 5620 4444
info@meisterviimistlus.ee

BRAVO!

Tööriistad, mis toovad kiituse!
BRAVOTEHNIKA pakub sulle parimad tööriistad ja masinad igaks tööks. Otse Saku südamest.

LEHEPUHURID **VÕSALÕIKURID** **MURUTRAKTORID**

MURUROBOTID **TRIMMERID** **HEKILÕIKURID** **AIATÖÖRIISTAD**

+ BRAVO TEHNIKA
Uus nimi, sama asukoht!
Tehnika 7, Saku / E-R 9:00-18:00
bravotehnika.ee

MÜÜK, HOOLDUS, PAIGALDUS

EGO FISKARS JOHN DEERE schaeppach STIHL SUNSEEKER WORX

SINU SUVISED ABIMEHED

KODUHOOVIS / HALJASALAL / EHIUPLATSIL

Kui hekk vajab pügamist, muru niitmist, muld planeerimist, kändud eemaldamist, oksad purustamist ja kogu see kraam ära vedamist... siis **RENDI tehnika** erinevateks töödeks, nii koos juhiga kui ka ilma!

AVANTI RENT

avantirent.ee
info@avantirent.ee
51 51 959

L 21. JUUNI 19:00

ÜKSNURME REHE KÜÜNI ÕUEL

Saku valla jaanituli

TASUTA

Peobändid

Väikeste Löötspillide Ühing ja Kvintrad

Eve Lutteri tantsijad

Puhkpilliorkester Saku

Batuut, ponisõidud, näomaalingud, vihtade valmistamine,
heinapallid ja murumängudPidu juhib
Karl Sakrits

sakuvalakalender.ee

Sünnid

SEBASTIAN MAHL
SEDRIK SOONSEIN
ARTUR KORNEJEV
LIAM ADER
LENNA LAARMANN

MARII ARMAND
ESME NIKKER
CHIARA RAJAMETS
ELOORA-LIISA LUST

Saku Priitahtlikud Pritsimehed

kutsuvad oma ridadesse

uusi vabatahtlikke!

facebook.com/sakupriitahtlikud

Palju õnne!

LINDA VÄLJAOTS 97

OLEV-KÕU PÄRN 94

VIRVE PÕLDSAM 93

LOOLA TOOTSEN 92

ÕILME MUNI 91

JOHANNES ALLING 91

MIHKEL-JOHANNES REINUP 91

HILJA LINDPÄRG 90

EHA RATAS 89

ARVO RANDER 89

ERICH NAMME 89

MAHTA VÜHNER 87

LAIN PADO 87

MAIE GUITAR 87

VELLO-JUHAN HEINARU 87

MILVI KALLAS 86

AINO KULM 86

EEVI KRÜNLER 85

AIME HOKKANEN 85

SIRJE TALISOO 80

ELLEN EENOK 80

MILVI LUMISTE 80

KAJA KIIVE 80

ENNO MALLEUS 80

ROSA HEINLO 75

KAIRE PÖLD 75

EERI VALK 75

SAKU VALD
Läbi rohelise akna

Saku Vallavalitsus võtab tööle

EHITUS- JA JÄRELEVALVESpetsialisti

Sinu ülesanneteks on

- ehituslubade ja teatiste menetlemine ning haldusaktide koostamine
- riiklik järelevalve ehituse ning välireklaamide nõuete täitmise üle
- omavalitsuse ehitatud rajatiste seadustamine ja vajadusel sundlammutamise korraldamine
- ettekirjutuste ja väärtegade menetlemine, sealhulgas sunniraha määramine ja trahvide tegemine
- valla kodanike nõustamine ehitustegevuse protsessis

Sinult ootame

- erialast kõrgharidust
- teadmisi oma töövälkkonda puudutavatest ja kohaliku omavalitsuse tegevust reguleerivatest õigusaktidest
- head väljendus-, koostöö- ja suhtlemisoskust
- analüüsivõimet, kohusetundlikkust ning oskuslikku aja- ja tööprotsesside planeerimist

Pakume Sulle

- huvitavat ja vastutusrikast tööd kaasaegses vallamajas
- asjatundlikku ja sõbralikku kollektiivi ning toredaid ühisüritusi
- tasustatud energiapäevi ja haigushüvitist alates esimesest päevast
- tervise- ja spordikultuure huvitavalt
- ametialaseid täiendkoolitusi
- põhipuhkust 35 kalendripäeva

Kandideerimiseks saada palun oma CV ja motivatsioonikiri läbi CV Keskuse hiljemalt **30.06.2025**

Töö sisu kohta annab lisainfot ehitus- ja planeerimisteenistuse juht Silver Riisalo, tel 671 9339 või silver.riisalo@sakuvald.ee
Tööle asumine esimesel võimalusel

Ootame Meliva Saku ravikabinetti

HAMBAARSTI

Meie Melivas panustame oma tööle südamega ning soovime pakkuda oma patsientidele kvaliteetset ja kõrgetasemelist hambaraviteenust.

Meie selja taga on üle kahe aastakümne kogemusi, suur meeskond oma ala tippspetsialiste ning laia teenuste valikut pakkuva üle-eestilise kliinikuvõrku.

Meliva aitab Sul areneda ning meie jaoks on oluline, et saaksid kasvada nii professionaalselt kui ka isiklikult. Pakume nii füüsilist kui ka vaimset tervist toetavat motivatsioonipaketti ja oleme paindlik töödandja nii töö asukoha kui koormuse osas.

Tervele elule pühendunud.

Ootame Sind Meliva Saku ravikabinetti (Saku Tervisekeskus, Tiigi 19).

Anna enda huvist märku cv@meliva.ee!

Ajaleht

aastast 1994
Ilmub kord kuus
Järgmine leht ilmub 31.07

Väljaandja:
Saku Vallavalitsus
Toimetaja:
Merilin Piirsalu

Aadress:
Juubelitammede tee 15, Saku
Telefon:
671 2425 • 5346 4224

Reklaam, kuulutused, kaastööd:
tel 671 2425, e-post ss@sakuvald.ee
Levik:
tasuta Saku valla igasse postkasti

Tellimine mujale toimetusest
tel 671 2425
e-post ss@sakuvald.ee
Trükk: Printall